

Kunskap och utveckling - investeringar i Huddinges framtid

Socialdemokraternas förslag till mål och budget 2018 för Huddinge kommun
samt planeringsramar för 2019-2020

Socialdemokraterna

FRAMTIDSPARTIET I HUDDINGE

Förslag till beslut

1. Skattesatsen för 2018 fastställs till 19:87 per skattekrona.
2. Mål och delmål för Sund ekonomi i Socialdemokraternas förslag till Mål och budget fastställs som kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning.
3. Mål och delmål för övriga mål (Bra att leva och bo, Jämlika villkor och jämställdhet, Utbildning med hög kvalitet, Ekonomisk tillväxt och fler i jobb, God omsorg för individen, Ekosystem i balans och fokus på klimatet, samt Systematisk kvalitetsutveckling och Attraktiv arbetsgivare) i Socialdemokraternas förslag till Mål och budget fastställs som kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning.
4. Drift och investeringsbudget för nämnderna fastställs i enlighet med Socialdemokraternas förslag.
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utveckla investeringsplanen för 2018-2020 och komplettera med investeringsram för de nya fastighetsbolagen för förnyat beslut i kommunfullmäktige i anslutning till verksamhetsplaneringen för 2018.
6. Huddinge kommun ingår borgen så som för egen skuld för kommunens hel- eller delägda bolag, enligt bilagda låne- och borgensram (bilaga 2 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande den 10 maj 2017), om maximalt 10 042,7 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
7. I syfte att finansiera kommunen och dess bolag, i enlighet med Huddinge kommuns finanspolicy, ska Huddinge kommuns totala upplåningsram för 2018 uppgå till 9 384,5 miljoner kronor.
8. Beslut om borgens- och låneram som avser Huga Fastigheter AB ska gälla tillsvidare och kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram underlag för beslut som ska gälla för de nya fastighetsbolagen.
9. Förslag till Mål och budget 2018 och planeringsramar för 2019-2020 i övrigt fastställs enligt bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2018, justerat utifrån Socialdemokraternas förslag.
10. Kommunstyrelsen får i uppdrag att arbeta fram ett förslag till ny vision för Huddinge till Mål och Budget 2019.

Inledning

Ska kompletteras.

Sara Heelge Vikmång

Rasmus Lenefors

Huddinges vision och mål

Kommunens vision och målsättningar under rubriken Hållbart Huddinge 2030 är inte skrivna för att omprövas varje år. Ett för ensidigt fokus på att just bli ”populär” kan ge incitament till att lägga för mycket kraft på att bearbeta bilden av kommunen snarare än att stimulera verksamhetsutveckling. Inför mål och budget 2019 ska kommunstyrelsen arbeta fram ett förslag till ny vision som mer tar sikte på att utveckla Huddinge som geografisk plats och Huddinge kommuns verksamheter.

Huddinge styrs med mål för verksamheten för att utveckla kommunen mot ett hållbart Huddinge 2030 och mot visionen att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i. Målbilden beskriver hur kommunen styr på lång sikt och på kort sikt och hur mål och vision hänger ihop.

Vision: Huddinge – en av de tre populäraste kommuner i Stockholms län

Huddinges vision är att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i.

Hållbart Huddinge 2030

I Ett hållbart Huddinge 2030 pekar kommunfullmäktige ut en långsiktig, önskvärd och möjlig framtid med fokus på år 2030. Här beskrivs hur ett hållbart Huddinge ter sig och vilka vägval kommunen bör göra för att komma dit. I år görs inga förändringar i Ett Hållbart Huddinge 2030.

Mål för Huddinge

För att nå det framtida läget i Ett hållbart Huddinge 2030 och visionen om att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län, är sex övergripande mål formulerade som visar utåtriktat vad kommunen åstadkommer för invånare och brukare.

- Bra att leva och bo
- Jämlika villkor och jämställdhet
- Utbildning med hög kvalitet
- Ekonomisk tillväxt och fler i jobb
- God omsorg för individen
- Ekosystem i balans och fokus på klimatet

För att vara framgångsrik i detta arbete ska kommunen ständigt sträva efter att förbättra verksamheterna och detta är formulerat i tre strategiska mål under rubriken effektiv organisation som visar inåtriktat hur och med vilka resurser kommunen genomför sitt uppdrag.

- Systematisk kvalitetsutveckling
- Attraktiv arbetsgivare
- Sund ekonomi

Delmål 2018

Bra att leva och bo

Strategisk inriktning för samhällsplaneringen
Ökat bostadsbyggande
Fler hyresrätter och medverka till rimliga boendekostnader
Ökad trivsel och trygghet
Förbättrad infrastruktur
Fördjupad demokrati
Fler ska få sitt förstahandsval till förskola och skola
Bättre service och bemötande i kontakt med kommunen
Ökad valfrihet och ökad egenmakt
Ett rikt utbud på naturupplevelser och en tillgänglig konst och kultur
Ett starkt föreningsliv och ett rikt utbud av idrott
Snabbare, effektivare och en mer jämlik etablering

Jämlika villkor och jämställdhet

Jämlika förutsättningar
En jämställd kommun med lika förutsättningar oavsett kön
Likabehandling och antidiskriminering

Utbildning med hög kvalitet

Prioritera tidiga insatser
Förbättrade kunskapsresultat
Fler behöriga till gymnasium
Fler gymnasieplatser
Fler med gymnasieexamen och fler behöriga till högre studier
En jämlik och tillgänglig vuxenutbildning
Fler nöjda med förskola och skola

Ekonomisk tillväxt och fler i jobb

Fler arbetstillfällen och fler sommarjobb
Rusta fler för jobben
Fler och växande företag

Kraftsamling för innovation och entreprenörskap
Samverkan med näringsliv och akademi
Fler i egen försörjning

God omsorg för individen

Fler upplever god hälsa
Fler upplever god vård och omsorg
Fler upplever ett tryggt åldrande
En trygg socialtjänst med hög kvalitet

Ekosystem i balans och fokus på klimatet

Minska klimatpåverkan och luftföroreningar
God vattenstatus i sjöar och vattendrag
Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv
Miljöanpassad samhällsplanering
Giftfri miljö

Systematisk kvalitetsutveckling

Systematiskt planera, följa upp och förbättra
Ökad processorientering
God användning av digitaliseringens möjligheter
Viktigt att samarbeta med och lära av andra
Smartare arbetssätt och en god värdegrund

Attraktiv arbetsgivare

Aktivt medarbetarskap
Aktivt ledarskap
Goda förutsättningar

Sund ekonomi

Budgethållning
Långsiktig balans

Bra att leva och bo

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Ha en hög takt i bostadsbyggandet och verka för fler arbetsplatser i kommunen
- Dämpa kostnadsutvecklingen för kommunala lokaler och säkra en fortsatt utbyggnad för verksamheternas behov
- Trygghetsarbete i Vårby, Flemingsberg och Skogås

Huddinge är en bra kommun och har möjligheter att genom nya bostäder, invånare, företag och arbetsplatser bli ännu bättre. Nya tvärförbindelser och ny kollektivtrafik i form av Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn kommer att bidra till Huddinges utveckling. Att Huddinge växer ställer krav på att kommunen har beredskap för att se till att vi kan tillmötesgå de behov som uppstår. Fler invånare innebär en ökad efterfrågan på förskole- och skolplatser, fritidsaktiviteter, verksamhetslokaler, skötsel av gator och krav på utbyggnad av vatten- och avloppssystem. Fler Huddingebor behöver involveras inför beslut om nya idéer och initiativ om hur Huddinge kan bli en ännu bättre kommun att bo, besöka och verka i. Tillgången till bostäder och särskilt hyresrätter är en grundläggande förutsättning för jobb och tillväxt. Att öka bostadsbyggandet är en central fråga för välfärdens utveckling.

Strategisk inriktning för samhällsplaneringen

Den strategiska samhällsplaneringen i Huddinge ska ha som mål att bidra till ett socialt hållbart samhälle genom att fokusera på att skapa sammanhållning, ökad jämlikhet och jämställdhet, främja trygghet, folkhälsa och delaktighet. När nya områden byggs ska kommunen tillvarata erfarenhet och kunskap vad gäller barn, unga och äldres behov med syfte att skapa jämlika levnadsvillkor.

Huddinge ska vara en aktiv kraft i arbetet med att bryta bostadssegregationen och skapa social hållbarhet genom en blandning av bostäder i alla kommunens områden. Alla, oavsett inkomst, ska ha möjlighet att bo i Huddinge genom hela livet. Under 2018 ska kommunen utveckla metoder och arbetssätt för att integrera social hållbarhet i den strategiska samhällsplaneringen.

Det bor i dag över 100 000 invånare i Huddinge och kommunens befolkning väntas öka även i framtiden. Såväl nybyggnationer som att fler barn föds och inflyttning från utlandet bidrar till att Huddinge växer. Utifrån detta och mot bakgrund av utfallet i Sverigeförhandlingen ska kommunen planera utifrån en expansiv befolkningsutveckling. Nya bostadsprojekt i Spårväg syds influensområde, det vill säga Flemingsberg, Glömsta, den nya stadsdelen Loviseberg, Vårby, Kungens kurva/Segeltorp, liksom centrala Huddinge och resterande delar av kommunen ska tillkomma. Särskilt prioriterat är bostadsbyggande i Flemingsberg, centrala Huddinge och Kungens kurva. Externa aktörer ska vara med och bygga för framtidens Huddinge. Nya former för att samverka med byggherrar som är intresserade av att ta

på sig ett större ansvar för planeringen ska utvecklas. De nya bolagen Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB har nyckelroller i utvecklingen av Huddinge.

Översiktsplan 2030 och andra styrande dokument ska följas i den utsträckning där det är möjligt. Motstående intressen i samhällsplaneringen ska lyftas och hanteras tidigt i processen för att underlätta kommande planering. Kommunen ska under 2018 utveckla metoder för att hantera målkonflikter för att arbetet inom samhällsbyggnadsprocessen ska kunna ske målstyrt, effektivt och fokuserat.

De övergripande förutsättningarna utifrån översiktsplanen ska preciseras i arbetet med den kommungemensamma processen för samhällsplanering. Arbetet ska ske samordnat inom kommunen, bland annat för att säkerställa möjligheten att tillhandahålla utrymmen för offentligt finansierad service på lång sikt. För de områden som förväntas växa mest ska geografiska utvecklingsplaner tas fram för att kunna planera utvecklingsområdenas fysiska strukturer, samt se till att det finns plats för alla behov utifrån översiktsplanens inriktning. En långsiktig planering för att alla funktioner som bostäder, arbetsplatser, offentligt finansierad service, parker/grönområden, kultur, mötesplatser med mera kan inrymmas ska ske.

En ökad ambition i Huddinges bostadsbyggande förutsätter en god planering av offentligt finansierad verksamhet, som skolor, förskolor och äldreboenden, som möter kommuninvånarnas behov. Den offentliga och kommunala servicen ska utvecklas i takt med befolkningsutvecklingen. Redan i tidiga skeden vid planering av nya bostäder ska behovet av utbyggd samhällservice tas i beaktande. Externa aktörer ska ha möjlighet att vara med och bygga för framtidens Huddinge.

Samarbete mellan kommunens alla nämnder är viktigt för att möjliggöra optimalt nyttjande av kommunens befintliga lokaler för såväl kommunens egna verksamheter som föreningslivet. Vid planering av nya anläggningar bör frågan om samnyttjande för skola, fritid, föreningsliv och idrott säkras.

Arbetet med att skapa fler arbetsplatser inom kommunen ska intensifieras och det är viktigt att hålla fast vid målsättningen om en hög arbetsplatskvot när bostadsbyggandet ökar kraftigt. I utvecklingen av de regionala stadskärnorna är det angeläget att kommunen både internt och regionalt har en dialog gällande hur kultur och kreativa näringar kan beredas plats för att öka områdets attraktionskraft och ge fler arbetstillfällen inom en expanderande sektor.

Tillgången till god kollektivtrafik är avgörande för människors möjligheter att bo, besöka och verka i Huddinge. Kommunen ska bedriva ett långsiktigt och strategiskt arbete för att infrastruktur- och kollektivtrafiksatsningar planeras och förläggs i Huddinge. Huddinge ska driva på för att öka tillgången på tunnelbana i kommunen.

Samhällsbyggandet behöver ske på ett hållbart sätt och hänsyn tas till ekosystemens ramar. Genom att ta till vara på effektiva dagvattenlösningar åstadkoms en rening och

minskning av vattenflödena, samtidigt som stadsmiljön får nya kvaliteter. Vid ny- och ombyggnation är inriktningen i miljöprogrammet att använda ett livscykelperspektiv för att bättre beskriva de långsiktiga konsekvenserna.

Marknadsföringen av Huddinge kommun som en attraktiv plats att bo, besöka och leva i ska utvecklas enligt den plan för marknadsföring som finns. Marknadsföringen av Huddinge ska präglas av uthållighet och långsiktighet.

Ökat bostadsbyggande

Huddinge har goda möjligheter att öka takten i bostadsbyggandet för att möta den stora efterfrågan på nya bostäder. Förutom de 18 500 bostäder inom Spårväg syds influensområde som kommunen åtagit sig i och med Sverigeförhandlingen fram till 2035 planeras för ytterligare bostäder utanför influensområdet. Totalt sett finns det förutsättningar att bygga cirka 20 000 bostäder totalt i hela kommunen fram till 2030. Huga Bostäder AB är ett viktigt bostadspolitiskt verktyg för att nå målet om ökat bostadsbyggande.

Huddinge ska erbjuda ett varierat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer och bostadstyper i alla delar av kommunen. Ett varierat bostadsutbud är en viktig faktor för att människor ska kunna ta ett jobb i Huddinge och för att arbetsgivare ska få tag i medarbetare. Det bidrar också till ökad social inkludering. Kommunen måste aktivt arbeta för att de behövliga bostäderna med olika upplåtelseformer kommer till stånd i stället för att förlita sig på att marknadskrafterna löser problemen av sig självt.

I Huddinge ska personer med vanliga inkomster ha råd att efterfråga och bo i småhus. Nya metoder för att pressa priset på småhus ska tas fram och kommunen ska samverka med aktörer som kan ta fram nya småhus till rimliga priser.

Det är inte bara den egna bostaden som är viktig, utan hela bostadsområdet som ska vara tryggt och trivsamt. Alla har rätt att vara stolta över det område man bor i. När kommunen växer finns det goda möjligheter att skapa en ny och modern stadsbild som genom förtätning bidrar till att kommunen blir mer klimatsmart. Vid all nybebyggelse är det viktigt att ta tillvara möjligheterna att förstärka platsens kvaliteter. Nära bostäderna ska det finnas en väl utbyggd kommunal service, lättillgänglig kollektivtrafik, grönområden och parker, butiker, varierade mötesplatser och arbetsplatser. Detta ska bevakas i all samhällsplanering. Våra lokala centrum ska ges förutsättningar att utvecklas och ha en bra utformning. Skydd för kulturmiljön ska förtydligas i syfte att värna om det som är skyddsvärt ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Hela kommunen ska utvecklas med nya bostäder i kollektivtrafiknära lägen. Bostadsbyggandet ska bidra till att hålla ihop kommunen. Inga områden i Huddinge ska hamna på efterkälken i utvecklingen. Under 2018 ska kommunen sätta igång ett särskilt arbete för att samla intressenter som kan och vill utveckla nya bostäder i Vårby gård. Den östra delen av kommunen måste också utvecklas. Känslan av samhörighet mellan de östra delarna av Huddinge och övriga delar av kommunen ska stärkas.

Kommunstyrelsen ska under 2018 påbörja arbetet med att ta fram ett utvecklingsprogram för Skogås, Trångsund och Länna i vilket den fysiska miljön, behov av kommunal service och samverkan med olika aktörer i kommundelen och med grannkommuner ska ingå. Programmet ska innehålla konkreta åtgärder och tas fram i nära dialog med invånare, föreningsliv, näringsliv och andra intressenter.

Kommunstyrelsen ska arbeta mer aktivt med markfrågor och verka för att det som planeras också genomförs. Det ska ske genom bevakning och genomförande av strategiska markförvärv och med tidsbegränsade markanvisningar med krav på återlämnande av mark om exploatering inte genomförs. En ökad ambition i bostadsbyggandet förutsätter en god planering av offentligt finansierad verksamhet, som skolor, förskolor och äldreboenden, som möter behoven. Tomter för offentligt finansierad verksamhet ska avsättas tidigt i planeringsprocessen.

Bygglovsprocesserna i Huddinge ska utvecklas med ambitionen att vara enkla och lättbegripliga. Det innebär bland annat att i dialog med berörda aktörer utveckla kommunens organisation och processer. Fokus ska vara kommunikation, kompetens och service både gentemot privatpersoner och företag.

Med en omfattande bostadsproduktion är det viktigt att även tillhandahålla särskilda boenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) och bostättningslagen som tillkom 2016 som innebär att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder till nyanlända med uppehållstillstånd, som anvisas till kommunen av Migrationsverket. Planeringen både för särskilda boenden och för mottagande av de nyanlända måste ha ett långsiktigt och hållbart perspektiv och ta höjd för den expansiva utvecklingen. Bostäder för nyanlända med uppehållstillstånd ska finnas på platser nära kollektivtrafik och bebyggelse i alla kommundelar och bidra till en bra etablering och integration.

Fler hyresrätter och medverka till rimliga boendekostnader

Bostadsbristen är skriande för dem som söker en hyreslägenhet. För att öka jämlikheten i kommunen är det avgörande att det byggs fler hyresrätter. Det arbetet måste komma igång. Det behövs för våra unga och för studenter, men ambitionen får inte stanna bara vid de grupperna. Det ska planeras hyresrätter för alla grupper, och kommunen ska medverka till att pressa kostnaderna så hyran blir rimlig genom att till exempel hyra ut mark med tomträtt och ställa upp kriterier vid markanvisningar. För att bidra till rimliga boendekostnader ska kommunen i alla led i planeringen ha fokus på att det ska vara möjligt att få ekonomiska lösningar som håller nere produktionskostnaden.

Ökad trivsel och trygghet

Huddinge ska vara en kommun som håller ihop, med trygga och levande områden. I lokalsamhället finns starka positiva krafter som kommunen ska tillvarata för att utveckla de olika geografiska delarna av kommunen.

Alla Huddingebor ska känna sig trygga i sitt bostadsområde och den offentliga miljön ska vara trygg och trivsamt. God belysning ökar den upplevda tryggheten och kommunen ska se till att belysningsfrämjande insatser kommer på plats. I Huddinge ska det finnas god tillgång på papperskorgar och parkbänkar där det behövs och är efterfrågat.

Färre personer ska känna rädsla att utsättas för brott och färre brott ska begås i Huddinge. Samarbetet mellan kommunen, polisen, andra myndigheter och organisationer är av stor betydelse. Samverkan med föräldrar och civilsamhälle ska utvecklas i alla delar av kommunen. Ett särskilt fokus ska läggas på de områden där fler utsätts för brott och fler upplever otrygghet.

Planering och utvecklingen av torg, parker, gator och övriga allmänna platser ska utföras i samarbete mellan nämnderna för att fånga upp relevant kunskap. För att Huddinge ska kunna erbjuda en trivsamt och trygg utemiljö i hela kommunen behöver denna verksamhet vara kostnadseffektiv oavsett vem som är utförare. Felanmälningsprocessen ska utvecklas så att det blir enkelt för invånarna att anmäla fel och även få återkoppling.

Under 2018 ska programmet för trygghet och säkerhet implementeras i nämndernas verksamhetsområden. Kommunen ska vidareutveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, samt utreda förutsättningarna för riktlinjer för kamerabevakning på kommunal mark.

Förbättrad infrastruktur

Det kommer att behövas omfattande investeringar i ny infrastruktur när Huddinge växer. Kommunen ska aktivt verka för att statliga och regionala infrastrukturprojekt kommer Huddinge till del. Det gäller särskilt i anslutning till Flemingsberg, Kungens kurva och centrala Huddinge. För utvecklingen i Flemingsberg är det avgörande att det görs statliga och regionala investeringar så som överdäckning av Huddingevägen, trafikplats Högsolan, nytt järnvägsspår vid Flemingsbergs station, samt ett resecentrum i Flemingsberg. För Huddinge kommun är det mer prioriterat med goda förutsättningar för pendeltågs- och regionaltrafiken än höghastighetsstopp i Flemingsberg.

Goda kommunikationer och bra infrastruktur är avgörande för kommunens utveckling och en viktig del i all exploatering. Huddinge kommun ska aktivt delta i denna process och bevaka invånarnas intresse av att viktiga satsningar som Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn kommer på plats. Dessa två infrastrukturprojekt är avgörande för Huddinges utveckling. Kommunen ska utreda förutsättningarna för en tidigareläggning av Spårväg syd.

I enlighet med kommunens trafikstrategi ska gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras och vara utgångspunkt vid all planering, samt tas i beaktande vid samtliga infrastrukturprojekt. Att fler regionala cykelstråk planeras och prioriteras i länsplanen

är viktigt för att underlätta för cykelpendlandet i regionen. Med tanke på Huddinges centrala läge i regionen bör cykelvägarna genom kommunen prioriteras i ett regionalt perspektiv. Möjligheten att kunna cykla året runt ska förbättras med nya metoder för underhåll på utvalda stråk. Utbudet av kommunikationer i Huddinge ska vara anpassat efter resandebehov och underlätta för personer att välja att åka kollektivt, cykla eller gå samtidigt som det skapar utrymme för dem som är beroende av bilen. I det lokala vägnätet ska fokus ligga på trafiksäkerhet, framkomlighet, tillgänglighet och miljö. Övergångställen och busshållplatser ska systematiskt tillgänglighetsanpassas i hela kommunen.

Förutom att utvecklingen i kommunens regionala stadskärnor så är också utvecklingen av den regionala stadskärnan i Haninge betydelsefull för Huddinge. Området gränsar till Huddinge kommun och är viktigt för utvecklingen i östra Huddinge, inte minst i Länna industriområde och Länna handelsområde. Kommunen ska bli än mer aktiv i utvecklingen Länna och vara pådrivande i att kommunikationerna med övriga regionala stadskärnor förbättras. Detta ska bland annat ske genom driva på för att Tvärförbindelse Södertörn kommer på plats med möjlighet för snabba och moderna bussar i egna körfält.

För att långsiktigt dämpa kostnadsökningen av gatuunderhållet behövs ökade investeringsmedel. Även för övrig drift och underhåll ska insatser som minskar kostnaderna långsiktigt prioriteras. För att upprätthålla en god skötsel av gjorda investeringar behöver driftkostnaderna beskrivas och beaktas vid beslut om investeringar.

Fördjupad demokrati

Demokratin är den självklara grunden för vårt samhälle. Alla invånare ska ha möjlighet att påverka hur samhället utformas och utvecklas. Att det i dag är stora skillnader i inflytande mellan olika grupper är allvarligt och dessutom nära förknippat med andra klyftor i vårt samhälle. Allt demokratiarbete måste utgå från den insikten.

De politiska partierna och deras förtroendevalda utgör grunden i den representativa demokratin. De förtroendevalda ska ges goda förutsättningar för sitt arbete.

Kommunens demokratiarbete ska vara framåtblickande och innovativt. När Huddinge växer krävs en god dialog med invånare kring hur detta påverkar dem. Dialogen ska utgå från invånarnas villkor och förläggas till tider och forum, såväl fysiska som digitala som syftar till att fler ska få möjlighet att delta. Särskild vikt ska läggas vid att nå de som i vanliga fall inte deltar, samt att göra barn och ungdomar mer delaktiga. Kommunen ska överväga nya satsningar både på e-demokrati och på fysiska möten, samt utveckla sin närvaro i sociala medier.

Resurser måste riktas till att utveckla nya dialogformer med syftet att få ett så stort och brett deltagande som möjligt. En prioriterad uppgift för kommunens demokratiarbete ska vara att öka valdeltagandet och stärka underrepresenterade grupper förutsättningar till deltagande och inflytande. Under valåret 2018 ska kommunen genomföra en särskild informationskampanj för att öka valdeltagandet, med insatser riktade till förstagångsväljare och till grupper och områden där valdeltagandet är lågt..

Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval är grunden för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Rådet för fysisk planering har ett särskilt ansvar för att invånarna har goda möjligheter till dialog kring kommunens utveckling. Kommunen ska utveckla arbetet med att göra invånare och brukare mer delaktiga med utgångspunkt från Handbok för delaktighet.

Skolan har ett viktigt ansvar i att ge varje elev kunskap om demokratins principer och utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former. De politiska partierna ska vara välkomna i Huddinges skolor och inom vuxenutbildningen. Det är särskilt viktigt under ett valår då partiers närvaro på skolor kan ge en mångfacetterad bild av hur demokratin och vårt politiska system fungerar.

Fler ska få sitt förstahandsval till förskola och skola

Det ska vara attraktivt för barnfamiljer att bo i Huddinge. Alltför många vittnar i dag om hur svårt det är att få förskola och skola nära där man bor. Andelen som fått något av sina tre förstahandsval inom förskolan (kommunala och fristående) 2016 var 79 procent och andelen som fått sitt förstahandsval inom kommunala grundskolan 81 procent. Fler ska få sitt förstahandsval till förskola och skola. Det ska ske genom en mer effektiv planering, samutnyttjande av lokaler och servicefunktioner och ett proaktivt samarbete mellan framförallt kommunstyrelsen och utbildningsnämnderna. Takten för att bygga fler lokaler behöver trappas upp och mark reserveras i tidiga skeden av den fysiska planeringen för detta ändamål.

Vårdnadshavare ska känna sig trygga i att deras barn erbjuds plats i förskolan i tid och nära hemmet. Kommunen ska ha riktlinjer som gör att skolorganisationen kan få en tydligare struktur. Ambitionen är att yngre barn och elever ska ha nära till sin förskola och skola. De äldre eleverna kan gå i större skolor med större upptagningsområden i centrala lägen. Vid skolplaceringar ska det så långt som möjligt prioriteras att de yngsta barnen kan få en plats nära hemmet.

Bättre service och bemötande i kontakt med kommunen

Bra bemötande och bra service är förstås särskilt viktigt för en kommun som hela tiden arbetar på direkt uppdrag av invånarna. Kommunen ska nyttja fördelarna med digitalisering och utveckla smarta och effektiva interna arbetssätt som leder till minskade kostnader. Invånarna och brukarna ska lätt kunna få snabb respons från kommunen.

Kommunens webbplats ska ge bra och tydlig målgruppsinriktad information om den kommunala verksamheten och beslutsprocessen, samt vart man vänder sig i olika frågor. På webbplatsen ska det finnas möjligheter att utföra administrativa ärenden, jämföra utförare, lämna synpunkter, förslag och klagomål. I syfte att förbättra servicen till invånare och företag fortsätter arbetet med att utveckla smarta e-tjänster.

Huddinge kommun ska stärka arbetet med service och underlätta för våra invånare och kunder att få svar på sina frågor redan vid första försöket. Servicecentret har en nyckelroll i arbetet med att ge invånare och besökare snabb och korrekt information. Det är av stor vikt att alla verksamheter i kommunen arbetar med bemötandefrågor, svarar på frågor inom given tidsram och säkerställer god telefonservice. Alla medarbetare har ett ansvar att bemöta invånare och brukare i enlighet med gällande värdegrund.

Samverkan mellan nämnderna och med myndigheter inom och utom kommunen är avgörande för god kommunal verksamhet och samtliga nämnder har ett ansvar för att samverka med berörda parter, inte minst med användaren som tjänsten är till för.

Ökad valfrihet och ökad egenmakt

I det moderna välfärdssamhället finns det en mångfald av utförare parallellt med kommunen. Den valfriheten är viktig och kan leda till verksamhetsutveckling även i kommunal verksamhet. Det får dock inte finnas någon tvekan om att kommunen ansvarar för att säkerställa kvaliteten i all gemensamt finansierad verksamhet. Rätten för den enskilde att avstå från att välja ska värnas. Den som inte kan eller vill göra ett aktivt val ska kunna förlita sig på att all kommunal service håller god kvalitet.

Möjligheten att påverka verksamheten ska vara stor oavsett utförare. Brukarnas egenmakt, det vill säga makt över den egna vardagen, ska stärkas. Brukarnas önskemål ska vara vägledande vid all verksamhetsplanering. Valfrihet med kvalitet ska vara ledord i den kommunala verksamheten.

När nya lokaler för offentligt finansierad verksamhet ska byggas ska det på ett tidigt stadium avgöras om lokalen och verksamheten ska byggas och drivas i kommunal eller privat regi så att såväl kommunens egenregi som de privata aktörerna får tydliga förutsättningar för sin planering. Eftersom kommunen växer kraftigt ska privata aktörer ges förutsättningar att bygga och driva olika former av offentlig finansierad verksamhet. En fungerande modell för detta ska utvecklas.

Ett rikt utbud på naturupplevelser och en tillgänglig konst och kultur

Våra naturskyddsområden, som utgör en tredjedel av kommunens yta, erbjuder många möjligheter för den natur- och fritidsintresserade, till exempel att promenera på leder i skogen eller att motionera på elljusspår.

Det rika friluftslivet är en av Huddinges styrkor. För att ge jämlika möjligheter för alla invånare att delta i friluftslivet ska tillgängligheten till naturområden vara hög. Det ska ske genom tydligt utmarkerade och välskötta entréer, leder och rastplatser, förbättrad kollektivtrafik, samt gång- och cykelvägar.

Attraktiva parker är också en viktig del i Huddinges utemiljö. Tillgången till attraktiva lekmiljöer och aktivitetsytor för barn och unga ska vara god särskilt i områden med hög andel lägenhetsboenden och låg socioekonomisk status där barn och unga tillbringar en stor del av sin fritid i sitt närområde. Olika former av aktivitetsytor ska finnas som viktiga inslag för till exempel motion och spontanidrott.

Huddinge är rik på konst och kultur som bidrar till att skapa en bättre kommun att bo i. Konsten och kulturen ska bidra till att stärka invånarnas samhälleliga tillhörighet och identitet liksom möjliggöra för invånarna att mötas, uppleva och gestalta sina liv. Tillgången till konst och kultur ska vara jämlikt och inte bero på inkomst, kön eller i vilken del av kommunen man bor. Huddinges värdefulla kulturmiljöer och platser ska värnas. Kommunens ansvar för arbete med fornminnen och kulturarv är i dag delat. För att säkerställa att kommunens kulturvärden behålls och görs kända för invånarna ska en gränsdragning göras och ansvar tydliggöras.

Den offentliga konsten och kulturen i Huddinge utgör en stor del av det offentliga rummet. Kommunens invånare och föreningsliv ska ges möjlighet att bli delaktiga i berättandet om konst, kultur och historia i Huddinge. Under 2018 kommer ett arbete med att synliggöra konsten påbörjas, vilket kommer skapa en större tillgänglighet för kommunens invånare.

Fullersta gård och barnkonsten är exempel på Huddinges rika kulturliv och har potential att utvecklas ytterligare. Runt omkring i hela kommunen verkar också flera livaktiga och engagerade kultur- och hembygdsföreningar som måste få fortsatt goda förutsättningar att utvecklas. De allmänna samlingslokaler som finns måste värnas.

Biblioteken i Huddinge ska komplettera varandra för att gemensamt kunna erbjuda alla invånare mångfacetterade bibliotekstjänster av hög kvalitet. Folkbiblioteken ska stödja individens informationsfrihet, kunskapsökande, läslust och språkutveckling genom hela livet.

Behovet av nya kulturlokaler för framtiden ska bedömas utifrån hur de bäst bidrar till kommunens samlade utveckling. Det lokala kulturlivet ska främjas och kulturen ska stärkas i hela kommunen. Vid den översiktliga planeringen av Flemingsberg, Kungens kurva och centrala Huddinge ska behov av kulturutbud bedömas ur ett brett perspektiv.

Kulturskolan har till uppgift att skapa ett livslångt intresse för de estetiska uttrycken genom att ge eleverna verktyg och lust till eget skapande och lärande. Kulturskolan ska också bidra till att barn och unga får utveckla sin kreativitet. Kön till kulturskolan ska

minska och kulturskolan ska komma fler till del. Kulturskolans samverkan med andra aktörer breddar utbudet. En ökad samverkan med skolan om tillgång till ändamålsenliga lokaler för dans och teater kan möjliggöra att fler barn och unga får möjlighet att börja på kulturskolan. Samverkan mellan kulturskolan å ena sidan och fritidshemmen och skolan å andra sidan ska öka. Kulturskolan ska också fortsätta att utveckla samarbeten med till exempel mötesplatserna för unga.

Ett starkt föreningsliv och ett rikt utbud av idrott

Ett starkt föreningsliv genererar ett ökat socialt kapital och berikar Huddinge kommun. Det skapar ett tryggare och mer livskraftigt samhälle. Föreningslivet ska ges goda förutsättningar att verka och utvecklas.

Huddinges idrottspolitik ska utgå från ett folkhälsoperspektiv. Idrott och motion i unga år lägger grunden för en god hälsa genom hela livet och det ska därför vara tillgängligt för alla. Motion är viktigt även för äldre och bidrar till att behålla självständighet i vardagslivet.

I Huddinges idrottsföreningar möts och utvecklas tusentals barn, ungdomar och vuxna. Inom idrotten finns förutsättningar att lära sig goda livsvanor och utveckla goda värderingar. Samtidigt är föreningslivet också en viktig del i arbetet för en mer jämställd och integrerad kommun. Kommunen ska stötta idrotten i deras arbete och bidra till att föreningarna kan hålla nere sina deltagaravgifter. För att värna breddverksamheten är det viktigt att också stötta vår elitidrott. Kommunen ska förbättra arbetet med att föra dialog med våra elitidrottsföreningar för att också kunna ge mer stöd och bättre förutsättningar.

I en växande kommun finns också ett behov av fler idrottsanläggningar. Med tanke på Huddinges storlek ligger kommunen efter och idrottsföreningarna har allt svårare att möta efterfrågan från barn och ungdomar. Planering för specialanläggningar som är av regionalt intresse kan göras bättre. För att möta det behov av anläggningar som finns inom idrotten ska kultur- och fritidsnämnden därför arbeta för en regional samverkan för att möta den brist som finns. Kultur- och fritidsnämnden också ska tillsammans med Huddinge Samhällsfastigheter studera kapacitetsproblem och underhållsbehov i kommunens simhallar liksom förutsättningarna för att bygga ett utomhusbad i anslutning till Visättra sportcenter.

Barn och unga i Huddinge ska ges ett rikt utbud av aktiviteter. Mötesplatserna för unga ska präglas av mångfald, jämställdhet och jämlikhet. För att bättre balansera den geografiska tillgången på aktiviteter ska Huddinge kommun påbörja en förstudie för ett förenings- och aktivitetshus med en mötesplats för unga i Trångsund. Förutsättningarna för att åter öppna en mötesplats för unga i Vårby Haga/Masmo ska utredas. Mötesplatser för unga kan med fördel samplaneras vid byggnation av nya idrottsanläggningar och skolor. Utbudet på dessa ska vara attraktivt för unga oavsett kön. Aktiviteter på mötesplatserna för barn upp till 13 år ska öka.

Huddinge kommun ska utveckla och underlätta samspelet med icke vinstdrivande föreningar, stiftelser och andra aktörer inom den sociala ekonomin som verkar på ett sätt som tillför samhällsnytta och kompletterar den kommunala verksamheten. Under 2018 ska ett arbete påbörjas för att undersöka möjligheterna och förutsättningarna att få grundskolor att samverka med idrottsföreningar inom avtalsformen idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Föreningar som riktar sig till äldre är av stort värde i Huddinge kommun. Pensionärsföreningarnas verksamhet aktiverar många äldre på ett sätt som höjer deras livskvalitet och ger en guldkant i vardagen. Huddinge kommun ska avsluta arbetet med att se över frågan om stöd till lokaler för pensionärsföreningarna. Pensionärsföreningar ska kunna få stöd för hyreskostnader från kommunen.

Snabbare, effektivare och en mer jämlik etablering

De senaste åren har Huddinge växt med många nyanlända Huddingebor. De ska mötas av ett bra mottagande som underlättar deras möjlighet att komma in i samhället.

Som nyanländ är man i behov av att lära sig svenska. Samtidigt som många nyanlända efterfrågar att få komma i kontakt med personer som talar svenska och är etablerade i samhället vill många privatpersoner i Huddinge göra en insats för nyanländas möjlighet till snabb etablering och språkinläring i svenska. Huddinge kommun ska utveckla metoder så att nyanlända och övriga kommuninvånare ska kunna mötas.

Genom att börja arbeta ökar förutsättningarna att snabbt lära sig svenska. I en tid när det råder brist på flera yrkesgrupper i kommunens verksamhet ska nyanländas kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Det kan handla om instegsjobb och snabbspår i förskolan, skolan eller inom samhällsbyggnadsområdet.

Skolan ska vara en mötesplats som ger möjlighet till gemensamma erfarenheter och nätverk mellan elever med olika bakgrund. Det bidrar positivt till kommunens utveckling och skolan blir då en sammanhållande kraft i ett demokratiskt och öppet samhälle. Grundskolenämnden ska se till att erbjuda nyanlända elever tillgång till Huddinges samtliga grundskolor.

Jämlika villkor och jämställdhet

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Områdesutveckling i Vårby, Flemingsberg och Skogås
- Påbörja ett arbete för att öka folkhälsan

Jämlika villkor och jämställdhet ska vara ett övergripande mål för kommunen. Ett mer jämlikt och jämställt samhälle är bättre att leva i för alla och att det har större förutsättningar att utvecklas. I Huddinge kommun finns stora skillnader i livsvillkor. Här finns de med mycket god ekonomi, mycket inflytande, god hälsa och de som lever under motsatta förhållanden. I en sådan miljö blir det särskilt viktigt att kommunen arbetar för att hålla ihop samhället – för att ta tillvara på allas inneboende kraft.

Ökad ojämlikhet minskar den sociala rörligheten och minskar samhörigheten och tilliten bland invånarna. Det leder till ökade sociala problem och till att förtroendet för samhällseliga institutioner undergrävs. På sikt leder ökade klyftor också till nya strukturer som undergräver människors vilja och förmåga att agera solidariskt. Kommunen måste arbeta proaktivt för att bryta negativa strukturer som ökar ojämlikheten. Det är särskilt viktigt att arbeta med jämlikhetsfrågor som rör barn. Alla barn i Huddinge ska ha samma möjligheter oavsett samhällsklass, kön, etnisk bakgrund, eventuella funktionsvariationer eller var de bor. Huddinge kommun ska präglas av sammanhållning. Det är så vi tar tillvara på alla de potentiella resurser som finns i kommunen. På så sätt får alla Huddingebor möjligheten att förverkliga sig själva.

Jämlika förutsättningar

Huddinge kommuns geografiska bredd och storlek gör områdesperspektivet viktigt. På grund av de stora klyftor som präglar Huddinge och som delar kommunen ska kommunen särskilt arbeta med områdesutvecklingen i Vårby, Flemingsberg och Skogås – inte minst med förebyggande folkhälsofrågor, demokrati-frågor och med trygghetsfrågor. Målet ska vara att minska klyftorna mellan individer och områden. Social blandning liksom förståelsen och möten mellan olika kulturer ska öka sociala kapitalet och minskar fördomar och rasism. Kommunen ska vara ett gott exempel på den svenska modellen där jämlikhet, jämställdhet och solidaritet är centralt.

För att skapa bäst möjlighet att verka för jämlika levnadsvillkor är kunskap om våra invånares förutsättningar och möjligheter viktigt. I Huddinge ska verksamheter mäta och analysera statistik och resultat utifrån köns-, ålder- och områdesperspektiv. För att statistiken ska bli relevant måste den utgå från en annan geografisk indelning än de gamla kommundelarna. Omotiverade skillnader ska redovisas och åtgärdas.

Samhällsplaneringen i kommunen ska präglas av jämlikhet. Det är viktigt att sådana sociala aspekter kommer tidigt i processen.

Informationsflöden i Huddinge ska vara digitala och tillgängliga. Utgångspunkten är invånarnas behov som medborgare, företag, samarbetspartners, organisationer, besökare, medarbetare med flera. Digitaliseringen ska komma alla till del och användas som ett verktyg för ökad intern effektivisering. De grupper i kommunen som inte är digitala ska ges möjlighet till information på annat sätt. Alla nämnder ska arbeta med digitalisering för att förbättra verksamheterna.

Kommunens webbsida är en viktig plattform för informationsspridning. För att öka invånarnas delaktighet måste informationen från kommunen vara lättillgänglig och tydlig. Kommunen ska använda digitaliseringens möjligheter till att sprida information på flera språk och lätt svenska.

En jämställd kommun med lika förutsättningar oavsett kön

En förutsättning för ett jämlikt Huddinge är jämställdhet. För att kommunen ska bli mer jämlik och utvecklas på bästa sätt måste kvinnor och män ha lika möjligheter och rättigheter. I Huddinge ska kvinnor och män vara ekonomiskt jämställda och ha samma makt att forma samhället och sina liv. Arbetet med jämställdhetsintegrering ska fortsätta. De kommunala resurserna ska fördelas jämlikt och jämställt.

Jämställdhetsperspektivet ska integreras i alla kommunens verksamheter och i styrning av organisationen. För att få ett jämställt samhälle är det viktigt att kunna göra ojämställdheten synlig. Strukturer måste synliggöras för att jämställdheten ska kunna analyseras och förbättras. Ett av de bästa verktygen är könsuppdelad statistik, kartläggningar och konsekvensbedömningar som visar hur verkligheten ser ut. Kommunstyrelsen ska under 2018 undersöka förutsättningarna för att inrätta en jämställdhetsdelegation med syfte att arbeta långsiktigt och strategiskt för en jämställd utveckling på individ-, organisations- och strukturnivå i kommunen. Delegationen ska vara pådrivande i att Huddinge blir mer jämställt både i den kommunala organisationen och i de geografiska områdena i kommunen.

Förskolan, skolan och fritidsverksamheten är områden som är särskilt prioriterade för att stärka jämställdheten. En jämställd uppväxt är viktig för att unga oavsett kön ska få samma förutsättningar att utvecklas. Det är också under uppväxten som normer, värderingar och traditionella föreställningar om könen grundläggs. De verksamheter som arbetar med barn och ungdomar ska ges förutsättningar att utforma ett medvetet arbetssätt kring jämställdhet.

Huddinge kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla. Våld i nära relationer är ett uttryck för ett patriarkalt samhälle och ska aldrig accepteras. Arbetet mot våld i nära relationer ska kännetecknas av systematik, kvalitet och långsiktighet. Arbetet med gruppen barn som lever med eller bevittnar våld i hemmet ska intensifieras och utgå från Barnkonventionen.

Otrygghet utanför hemmet är lika oacceptabel som den otrygghet som många känner i hemmet. Kommunen ska arbeta för att vårt samhälle ska vara tryggt både inom

hemmets fyra väggar och utanför. Kommunen ska utveckla arbetet med kvinnofridsteamet för att möta de behov som finns hos olika målgrupper.

Barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld eller hedersrelaterade krav när de vill leva ett självständigt liv ska få samhällets stöd. Under 2018 ska ett arbete påbörjas i kommunen kring att ta fram en handlingsplan mot våld i nära relationer där även hedersrelaterat våld och förtryck ska ingå.

Kultur- och fritidsnämnden ska fortsätta arbeta för att göra idrottslivet i Huddinge mer jämställt. De analyser av idrottens villkor ur ett jämställdhetsperspektiv som har gjorts ska användas och den handlingsplan med fokus på idrottslivet ur ett jämställdhetsperspektiv som arbetats fram ska implementeras.

Likabehandling och antidiskriminering

Alla som bor i Huddinge ska ha likvärdig service och jämlikt bemötande. Kommunen ska vara ett föredöme i arbetet för mänskliga rättigheter och människors lika värde. Kommunens arbete med mänskliga rättigheter ska kännetecknas av medmänsklighet, solidaritet, rättvisa, frihet och värdighet. Alla kommunens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling. Arbetet ska fokusera både på Huddinge som arbetsgivare och på mötet med och mellan invånare. Alla anställda inom kommunen ska vara orienterade i frågor som rör mänskliga rättigheter, jämlikhetsfrågor, samt utbildas i diskrimineringslagstiftning och normkritik.

Arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska intensifieras. Kommunen ska bedriva ett aktivt arbete för att motarbeta att människor diskrimineras på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, funktionsvariation, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller andra orsaker. Effektiva och evidensbaserade arbetssätt ska användas i skolorna och förskolorna så att tidig upptäckt och förhindrande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan göras.

Alla kommunens verksamheter ska genomsyras av ett normkritiskt perspektiv och fler anställda ska ha HBTQ-kompetens. Samtliga mötesplatser för unga i Huddinge ska vara HBTQ-certifierade. Alla barn och unga ska känna sig inkluderade och bekväma i skolan oavsett kön, identitet och sexuell läggning. Lärare, pedagoger och annan personal ska ha kunskaper om heteronormen och HBTQ-frågor. Huddinge kommun ska arbeta aktivt med att tillhandahålla utbildningsinsatser inom HBTQ och normkritik för personal inom kommunens förskolor och skolor för att höja kompetensen i dessa frågor.

Alla barn i Huddinge ska växa upp under trygga förhållanden. Kommunens arbete ska utformas så att barns intressen tillvaratas. Sverige var ett av de första länderna som ratificerade FN:s konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) som väntas bli lag i Sverige. Barnperspektivet ska vara utgångspunkt för beslut och åtgärder som rör

barn i Huddinge. Det finns anledning att mer systematiskt arbeta med att säkerställa Barnkonventionens tillämpning i kommunen.

Oavsett funktionsvariation ska Huddinge kommun vara till för alla. Människor med funktionsvariationer ska kunna vara delaktiga i samhällslivet och ha jämlika levnadsvillkor. För att tillförsäkra människor med funktionsvariationer delaktighet och inflytande i vardagen krävs att den fysiska miljön är tillgänglig. Hänsyn ska tas till funktionsvarierades behov vid utformandet av offentliga anläggningar, stadsplanering, arrangemang och informationssystem.

Huddinge kommun ska aktivt informera och öka kunskapen om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. Kommunen har ett särskilt ansvar för att värna om det finska språkets ställning och att erbjuda finstalande personer information och service på finska och ge möjlighet till inflytande och samråd i de frågor som berör. Kommunen ska även erbjuda möjligheten till finsk förskola och äldreomsorg.

Personer med dolda funktionsvariationer ska ges stöd på samma villkor som gäller för andra funktionsvariationer.

Utbildning med hög kvalitet

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Prioritera tidiga insatser så att fler når kunskapsmålen i skolan och blir behöriga till gymnasiet
- Öka likvärdigheten och minska klyftorna mellan kommunens olika förskolor och skolor
- Behålla och attrahera behöriga och legitimerade lärare och förskollärare
- Fler elever ska ta gymnasieexamen inom tre år

Utbildning avgör individens frihet, trygghet och möjlighet till ett utvecklande jobb men det är också viktigt för samhällets förmåga till omställning, utveckling och tillväxt. Utbildning öppnar dörrar till ett livslångt lärande med återkommande möjlighet för alla. Huddinges skolor ska vara jämlika kunskapsskolor med höga resultat där ingen elev lämnas efter eller hålls tillbaka.

I skolan läggs grunden för resten av våra liv. Barn och ungdomar i Huddinge ska rustas för det kunskapssamhälle vi lever i. Utbildningsnämnderna ska prioritera samverkan sinsemellan för att uppnå en gemensam syn på kunskap, utveckling och lärande. Utbildningsnämnderna ska arbeta för att öka likvärdigheten mellan kommunens olika förskolor och skolor.

All utbildning ska vila på demokratins grund. I såväl förskola som i grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ska barnen och eleverna ha

inflytande och vara delaktiga och involverade i sin egen lärprocess. Med rätt stöd och höga, positiva förväntningar får alla goda förutsättningar att lyckas nå kunskapsmålen. För att vända den negativa utvecklingen i skolan behövs investeringar i sådant som gör skillnad: tidiga insatser, fler behöriga, legitimerade och skickliga lärare, professionella pedagoger och skolledare och en jämlik skola. Föräldrarnas roll och ansvar spelar också en viktig roll. Med ett ökat antal nyanlända barn och ungdomar är det viktigt med en väl fungerande integration i förskola och skola.

Grundsärskolan och gymnasiesärskolan ska hålla hög kvalitet och eleverna i dessa skolformer ska ha samma rätt till utveckling och lärande som andra elever. Utbildningen ska vara anpassad till elevens förmåga och behov av utmaningar.

Huddinge kommun har ett brett och unikt utbud av högre utbildning. Utbildning är en nyckelfaktor för att människor ska må bra och kunna ges möjligheter i livet. Kommunen ska bidra till att ge människor möjligheten till en akademisk examen. Det är något positivt både för den enskilde och för samhället.

Prioritera tidiga insatser

Det livslånga lärandet börjar i förskolan. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samtidigt som den ska erbjuda en trygg omsorg. I förskolan läggs grunden för en bra skolgång. Alla barn i Huddinge ska därför få en bra start i förskolan.

Studier visar att barn som har gått i en förskola med hög kvalitet lyckas bättre i skolan. Detta gäller särskilt de barn som har föräldrar med en kort utbildning eller barn med tuffa uppväxtvillkor. På sikt ska barn till arbetslösa och föräldralediga få rätt till 30 timmar i veckan i förskolan. Insatser för att fler ska gå i förskolan ska genomföras, särskilt för barn till långvarigt arbetslösa. Huddinge ska verka för att så många barn som möjligt utnyttjar möjligheten att gå i förskola.

Förskolorna ska bedriva ett aktivt språkarbete så att läs- och skrivsvårigheter tidigt kan upptäckas och förebyggas. Språkutveckling ska särskilt prioriteras såväl i förskolan som i grund- och gymnasieskolan.

Tidiga insatser i lågstadiet ska prioriteras. Det möjliggör att alla elever som går i förskoleklass till och med årskurs tre får det stöd de behöver. Mindre klasser de första åren i skolan är viktigt för att alla elever, och särskilt de elever som riskerar att halka efter, får tillräckligt med tid och stöd av sin lärare. Elevernas utveckling ska dokumenteras för att möjliggöra planering av individuella insatser utifrån behov.

Förbättrade kunskapsresultat

En likvärdig skola är grunden för att alla barn ska lyckas väl i livet. Målsättningen för skolans arbete ska vara att alla elever ska uppnå kunskapsmålen. Elevernas kunskaper och studieresultat ska följas upp tidigt och kontinuerligt.

Skillnaderna i kunskapsresultat är alltför stora i Huddinge kommun, både mellan och inom skolorna. Regeringens satsningar på förskola och skola genom riktade statsbidrag är viktiga för att höja kunskapsresultaten. Huddinge ska söka och ta del av alla statsbidrag inom förskola och skola där det är möjligt.

Barnens och elevernas viktigaste resurs för att nå kunskapsmålen är lärarna och pedagogerna i kommunens förskole-, fritids- och skolverksamheter. De bär ett stort ansvar att möjliggöra att varje barn och elev når sin fulla potential och utvecklas. Inget barn eller elev ska lämnas efter eller hållas tillbaka. Alla elever ska ges det stöd de behöver för att nå kunskapsmålen. Skolan ska präglas av trygghet, arbetsro och ordning så att varje elev känner sig sedd. Elever i behov av särskilt stöd ska få det stöd de behöver. Särskilt begåvade och högpresterande elever ska få utveckling och stimulans.

De pedagoger som arbetar i Huddinge ska bygga förtroende och respektfulla relationer, ha höga förväntningar på barn och elever och arbeta för att alla ska lyckas. All personal i Huddinges förskolor och skolor ska vara kompetenta. Målet är utbildad och behörig personal i alla verksamheter. Obehöriga lärare som är anställda i kommunen ska ges möjlighet att komplettera sin utbildning. Fler yrkeskategorier ska ta plats i Huddinges skolor. Lärarassistenter, administratörer, parallelllärare, kompetens inom elevhälsa och socialpedagoger är yrkesgrupper som bidrar till att varje elev ges möjlighet att utvecklas på bästa sätt och nå kunskapsmålen.

Det måste löna sig bättre än i dag att utbilda sig till, och arbeta som, förskollärare och lärare. För skickliga lärare ska det finnas en kultur av stöd och samverkan, samt tydliga karriärvägar i form av förstelärare och lektorer men även i form av löneutveckling. Förskollärare, lärare och rektorer ska genom minskade administrativa uppgifter få mer utrymme att fokusera på utveckling av undervisningen och att få använda sin kompetens fullt ut.

Ledarskapet i skolan ska stärkas. Rektorer och lärare ska ha stor frihet att utforma utbildningen. I Huddinge ska rektor ha tid för kompetens och det pedagogiska ledarskapet. Rektor ska ha möjlighet att ge lärarna en rimlig arbetsbelastning och den återkoppling som behövs för att utvecklas i sin profession.

I ett kunskapssamhälle är digital kompetens och entreprenörskap två viktiga färdigheter som förutsätts för att konkurrera på arbetsmarknaden. Detta ska reflekteras i skolans verksamhet. Kommunen ska fortsätta sitt framgångsrika arbete med entreprenöriellt lärande och Ung företagsamhet. Fler elever ska få möjlighet att starta och driva ett UF-företag. I en tid med allt fler olika anställningsformer på arbetsmarknaden ska eleverna även ges utbildning om arbetsmarknaden i samarbete med fackliga organisationer och näringslivet. En vision för verksamheternas digitaliseringsarbete ska tas fram. Minst lika viktigt är att de digitala verktygen går att använda genom att kommunstyrelsen och utbildningsnämnderna ser till att det finns kapacitet och god driftsäkerhet.

Genom goda kunskaper i sitt modersmål förbättras elevers möjlighet att lära sig svenska och andraspråk. Elevernas tillgång till modersmål, modersmålsstöd och studiehandledning behöver utvecklas så att fler väljer att delta i modersmålsundervisningen och så att kvaliteten höjs. Huddinge ska ligga i framkant kring hur fler elever kan få tillgång till modersmålsundervisning med hjälp av digitala verktyg och distansundervisning.

Förskolan, fritids och skolbiblioteken har tillsammans med skolan en viktig uppgift att stimulera och utveckla läs- och språkutvecklingen. Alla elever ska ha tillgång till bemannade skolbibliotek eller på annat sätt likvärdiga funktioner via samarbetsavtal mellan skola och kommunens folkbibliotek där det är lämpligt. Det bör finnas en samlad styrning av skolbiblioteksverksamheten. Utbildningsnämnderna ska kartlägga, analysera och formulera strategier för läsfrämjande i - förskola, grundskola och gymnasium.

Fritidshemmen har en viktig roll i att stimulera elevers utveckling och stärka deras sociala förmåga. Alla som deltar i fritidshemmens verksamhet ska ges en meningsfull fritid och rekreation med förutsättningar att utvecklas. Fler elever ska ges möjlighet att delta i öppet fritids. Grundskolenämnden ska både följa upp kvaliteten inom fritids gällande gruppernas storlek, lokaler, personalresurser och andra relevanta kvalitetsfaktorer och möjliggöra för fler elever att ta del av fritidshemmens verksamhet.

Alla elever i Huddinges skolor ska ha rätt till en god och näringsriktig skolmat för att orka prestera hela dagen. Huddinge ska ha höga ambitioner för skolmatens kvalitet. Tillagningskök i alla skolor är en viktig likvärdighetsfråga. Förutsättningarna för tillagningskök ska utredas för de skolor som i dag har mottagningskök.

Samarbetet mellan skola, socialtjänst och föräldrar kring elever i behov av särskilt stöd ska förbättras. Alla pedagoger ska ha god kunskap och kompetens i hur barn med olika behov ska bemötas.

Fler behöriga till gymnasium

Alla elever ska mötas av höga förväntningar i skolan. Elever som har lätt för sig ska utmanas och elever i behov av särskilt stöd ska få det stöd de behöver. När elever inte når kunskapsresultaten och målen ska de få hjälp och stöd. Grundskoleelever som önskar gymnasiekurser och gymnasieelever som vill läsa universitets- och högskolekurser ska ges möjlighet till det. Lärarna i Huddinges skolor ska ha metoder och kunskaper om hur man arbetar inkluderande och möter alla elever.

De stora skillnader i gymnasiebehörighet som råder mellan Huddinges grundskolor och elever ska minskas. Grundskolan och gymnasieskolan ska samverka om elever som riskerar att bli obehöriga till ett nationellt program. Huddinges gymnasieprogram ska hålla hög kvalitet. Andelen förstahandssökanden till Huddinges gymnasieprogram ska öka.

För att öka likvärdigheten ska kommunen säkerställa att resursfördelningssystemet till skolor och förskolor kompenserar för skillnader i skolors, förskolors, elevers och barns förutsättningar. Kommunen ska stimulera personal och rektorer som väljer att ta på sig större utmaningar i områden med tuffare förutsättningar och låga kunskapsresultat. Det kan ske genom högre löner och bättre villkor för dem som arbetar i skolor med stora utmaningar, samt genom fler förstelärare i dessa skolor.

God tillgång till en kvalitativ studie- och yrkesvägledning är avgörande för att öka elevers behörighet till gymnasiet. Tillgången till studie- och yrkesvägledning bidrar också till att färre elever byter gymnasieprogram eller hoppar av. Redan i de lägre årskurserna ska Huddinges grundskoleelever ha kontakt med studie- och yrkesvägledningen. Studie- och yrkesvägledningen i Huddinge ska hålla hög kvalitet och ge eleverna goda kunskaper och förutsättningar att göra väl underbyggda studieval samtidigt som den ska bidra till att motverka stereotypa val baserat på exempelvis kön eller socioekonomisk bakgrund.

Fler gymnasieplatser

Ökad inflyttning och växande elevkullar de kommande åren innebär att det behövs fler gymnasieplatser. Arbetet med den nya kommunala gymnasieskolan i Flemingsberg ska fortsätta. Med sitt centrala läge och närheten till akademier, forskning och näringsliv ska den här nya gymnasieskolan hålla hög kvalitet. Ett arbete för att möjliggöra att skolan bidrar till både områdesutveckling och jämlika villkor ska inledas av gymnasienämnden. Skolan ska också samverka med kultur-, idrotts- och föreningsliv i området och på så sätt bli en viktig del av lokalsamhället. För att klara hela behovet av nya gymnasieplatser ska gymnasienämnden skyndsamt utreda förutsättningarna för ytterligare en kommunal gymnasieskola i kollektivtrafiknära läge i kommunen.

Fler med gymnasieexamen och fler behöriga till högre studier

En avslutad gymnasieutbildning är den bästa försäkringen mot arbetslöshet. I en kunskapsekonomi är det angeläget att alla invånares utbildningsnivå minst innebär en gymnasieexamen. Det fria gymnasievalet inom Stockholms län stödjer ungdomars rätt att utvecklas i en lärmiljö som passar dem. Ett tydligt fokus på kunskap och resultatförbättringar ska finnas i Huddinges gymnasieskolor så att fler tar sin gymnasieexamen, att genomströmningen ökar så att fler elever klarar sin gymnasieexamen på tre år, och att andelen högskolebehöriga ökar.

Huddinges kommunala gymnasieskolor ska erbjuda högkvalitativ utbildning inom både teoretiska och yrkesinriktade områden på ett sätt som motsvarar elevernas förväntningar och förbereder så många som möjligt för vidare studier. Alla elever ska utmanas, motiveras och stimuleras att utveckla sina kunskaper. Gymnasieutbildningarna ska ha en bred och gemensam kunskapsbas samtidigt som de ska svara mot arbetsmarknadens krav och framtida behov.

Yrkesprogrammen ska vara attraktiva för att fler ska välja ett yrkesprogram så att kompetensförsörjningen till bristyrken säkerställs. Yrkesprogrammen ska ha nära anknytning till arbetsmarknaden och stärka elevernas kontakt med arbetslivet. Elever som går ett yrkesprogram ska uppmuntras att läsa in högskolebehörighet för att senare kunna studera på högskola eller universitet. Yrkeselevernas studieupplägg ska anpassas på ett sådant sätt att detta möjliggörs. Kommunen ska fortsätta etablera lärlingsutbildningar.

De högskoleförberedande programmen i Huddinges gymnasieskolor ska ge en stabil grund för fortsatta studier. Kopplingen från gymnasieskolans högskoleförberedande program och högre studier ska stärkas. Eleverna ska ges god inblick i vilka studieval som finns efter avslutade gymnasiestudier. Gymnasienämnden ska fortsätta arbeta aktivt för att höja kvaliteten i programutbudet och för att utveckla gymnasierådet för de högskoleförberedande programmen. För att förenkla övergången mellan studier och yrkesliv behöver gymnasieskolorna fortsätta att utveckla såväl studievägledningen som samverkan med näringslivet och med akademierna.

Huddinges gymnasieskolor ska uppmuntra eleverna att lära sig främmande språk och möta andra kulturer för att rustas för en global värld. Elever med annat modersmål har en extra tillgång och ska uppmuntras att utvecklas i det. Gymnasieskolan ska ge elever möjlighet att delta i internationellt utbyte.

En jämlik och tillgänglig vuxenutbildning

I Huddinge ska alla människor genom hela livet kunna utbilda sig och fylla på sina kunskaper för att ta de jobb som växer fram. Alla som vill ska ges möjlighet att studera och utvecklas. Vuxenutbildningen i Huddinge ska möjliggöra det livslånga lärandet.

Dagens snabba förändringar på arbetsmarknaden kräver en väl utbyggd vuxenutbildning. I Huddinge ska det aldrig vara för sent att lära om och lära nytt. Matchningen på arbetsmarknaden ska bli bättre och rekryteringsgapet minska. Kommunen ska erbjuda fler vägar till omskolning och vidareutbildning.

Hög kvalitet i yrkeshögskolan är avgörande för att säkra kompetensförsörjningen. Yrkeshögskolan i Huddinge ska erbjuda högkvalitativa utbildningar med nära anknytning till arbetsmarknaden. Yrkesutbildning ska bedrivas på flera olika nivåer för att så många människor som möjligt ska få möjlighet att öka sin kompetens och anställningsbarhet. Antalet platser i yrkeshögskolan ska öka. Huddinge kommun ska säkerställa att det finns ett brett och anpassat utbud av yrkesutbildningar och tillsammans med Arbetsförmedlingen se till att näringslivet har tillgång till rätt kompetenser.

I Huddinge ska samordningen av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågor utvecklas för att personer snabbare ska komma i arbete eller påbörja studier.

Alla måste oavsett bakgrund eller födelseland ha möjlighet att försörja sig själv i Huddinge. Goda språkkunskaper i svenska ökar möjligheten att få ett arbete. SFI ska utformas med utgångspunkt i att individen på kortast möjliga tid lär sig svenska och kommer in på arbetsmarknaden.

I Huddinge ska det vara möjligt att läsa SFI både på dag- och kvällstid. SFI-undervisning ska kunna kombineras med jobb och praktik. Huddinges invånare ska ha möjlighet att välja bland olika utbildningsanordnare av SFI. Den geografiska tillgängligheten och spridningen av SFI-undervisning i kommunen ska stärkas. Många som kommer till Huddinge från andra länder har med sig yrkeskompetenser från sitt hemland. Huddinge kommun ska därför erbjuda minst en SFX-utbildning i egen regi.

Vid upphandling av vuxenutbildning ska Huddinge kommun alltid överväga om kommunen ska driva verksamheten i egen regi.

Fler nöjda med förskola och skola

Samtliga verksamheter, kommunal och fristående, har ett ansvar och en strävan att erbjuda god service och kvalitet till vårdnadshavare och barn.

Huddinges förskolor och skolor ska hålla god service och ha hög kvalitet. Tillgången på förskole- och skolplatser ska vara god. Alla barn och elever ska känna sig trygga i förskolan och skolan. Samtliga skolor ska arbeta aktivt för att förebygga, förhindra och stoppa diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Andelen elever som känner att de har minst en vuxen på skolan som de känner förtroende för ska öka. Det ska vara nolltolerans mot mobbning, sexism och rasism i skolorna. Huddinges skolor ska använda de bästa metoderna mot mobbning som finns och som har prövats ut professionellt.

Det ska vara ordning och reda i skolsystemet. Syftet med grundskoleverksamheten ska vara utbildning, inte att dela ut vinst till ägarna. Alla Huddingebor ska vara trygga i att deras skattepengar går till utbildning med hög kvalitet. Det ska finnas olika pedagogiska inriktningar och profileringar i förskolan och skolan. Fristående skolor är ett värdefullt komplement till den kommunala skolan för att öka den pedagogiska mångfalden. Samverkan mellan kommunen och de fristående skolorna ska öka.

Både elever och vårdnadshavare ska på ett enkelt sätt få veta hur eleven utvecklas i skolan; vad som fungerar väl och var det behövs extra insatser och stöd. Betyg i mycket låga åldrar är ingen lösning på att höja kunskapsresultaten. Väl beprövade metoder ska användas för att alla elever ska utvecklas på bästa sätt.

Ekonomisk tillväxt och fler i jobb

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Förbättra företagsklimatet i kommunen
- Samverka med näringsliv och akademi
- Rusta fler för jobben för att möta rekryteringsbehovet på arbetsmarknaden och stärka kommunens verksamheter med utbildad personal

Jobben och ekonomisk tillväxt är grunden för Huddinges utveckling och välbefinnande. När fler jobbar finns det möjlighet att ha en god välfärd – skola, vård och omsorg. Det är också en förutsättning för att göra vårt samhälle mer jämlikt. Huddinge ska bidra till att vår gemensamma samhällsmodell – den svenska modellen – utvecklas.

Varje människas vilja och förmåga att arbeta ska tas tillvara i Huddinge. Huddinge ska vara en hållbar innovationskommun som i samverkan med näringsliv och akademi präglas av ett starkt näringslivsklimat och ökad sysselsättning. Samtliga nämnder ska inom sitt ansvarsområde prioritera insatser som bidrar till ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet. Insatser som får fler i jobb ska prioriteras.

Fler arbetstillfällen och fler sommarjobb

En ökad takt i bostadsbyggandet innebär även en ökad ambition i antalet nya arbetstillfällen. För att uppnå målsättning om en arbetsplatskvot på 1,0 ska Huddinge kommun arbeta offensivt och mer strategiskt med frågan. Kommunen ska använda sin upphandlingsverksamhet på ett strategiskt sätt, för att den ska bidra till att öka sysselsättningen och ge fler möjlighet att kunna få ett arbete. Näringslivsstrategin ska genomsyra kommunens alla nämnder, samt vara vägledande i arbetet med åtgärdsplaner som förbättrar företagsklimatet och stärker Huddinges varumärke.

I takt med att invånarantalet växer behövs även ett större utbud av kommersiell service, bland annat ytterligare handel, kontor, hotell och konferensmöjligheter. Det ger förutsättningar för fler jobb att växa fram.

Kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna för företagen i dag. Medarbetare med rätt kompetens blir allt viktigare för företagens konkurrenskraft eftersom kunskapsinnehållet i de varor och tjänster som produceras i näringslivet stiger. Kommunen ska bidra med särskilda satsningar, exempelvis 100 Huddingejobb, sommarjobbplatser (som till exempel ”Tillsammans för orten”) och lärlingsutbildningar. Kommunen ska teckna avtal med företag som vi handlar med om att de ska erbjuda praktikplatser. Samtliga nämnder ska bidra till detta.

För många unga är första steget ut i arbetslivet sommarjobb/feriepraktik. Ett sommarjobb gör det möjligt för ungdomar att få arbetslivserfarenhet och finna nya intressen på arbetsmarknaden. Det höjer även ofta studiemotivationen och det har

också visat sig minska skadegörelse. Huddinge ska vara en sommarjobbskommun i toppklass.

Sommarjobbskonceptet som används i ”Tillsammans för Vårby”, ”Tillsammans för Flemingsberg” och ”Tillsammans för Skogås” ska behållas och utvecklas så att fler ungdomar och fler lokala aktörer är med i projektet.

Alla ungdomar ska få möjlighet att ha ett sommarjobb minst en gång under sin studietid. Vid fördelningen av sommarjobbsplatser i kommunen ska Huddinge verka för att fler killar får platser inom kvinnodominerande yrkesområden och att fler tjejer får platser inom mansdominerade yrkesområden. Antalet sommarjobbsplatser ska utökas såväl i de kommunala verksamheterna som i samverkan med näringslivet. De aktörer i kommunen som vill vara med och bidra i tillkomsten av nya sommarjobbsplatser ska enkelt få möjlighet till det. Huddinge kommun ska samordna en insats för att under 2018 utöka antalet sommarjobb i det lokala näringslivet, organisationer och andra lämpliga aktörer som finns i kommunen som exempelvis Svenska kyrkan.

Rusta fler för jobben

Matchningen på arbetsmarknaden ska förbättras. Fler Huddingebor ska vara rustade för att ta de jobb som växer fram. Yrkesprogrammen inom gymnasieskolan är centrala för den nationella såväl som den lokala kompetensförsörjningen. Yrkesprogrammen i samvekan med arbetsmarknadens parter görs mer attraktiva så att fler väljer att gå ett yrkesprogram. Under 2018 ska ett arbete påbörjas för att omvandla minst ett yrkesprogram till yrkescollege med tydligt arbetsmarknadsfokus.

Huddinge byggs starkt genom att fler arbetar. Ingen ung ska behöva börja sitt vuxna liv med arbetslöshet. Inom ramarna för det kommunala aktivitetsansvaret har Huddinge kommun ett lagstadgat ansvar att motivera ungdomar som hoppat av gymnasiet att påbörja eller återuppta en utbildning. Huddinge kommun ska vara en aktiv aktör i att utveckla nya metoder för att ge ungdomar som saknar en slutförd gymnasieutbildning möjlighet att göra det. Huddinge kommun ska fortsätta det påbörjade arbetet med att ge ungdomar utbildning och yrkeslivserfarenhet genom utbildningskontrakt och traineejobb inom ramarna för *Delegationen för unga i arbete*. Arbetsförmedlingens etablering av ett Arbetsgivarcentrum i Flemingsberg ska möjliggöra samverkan och samarbete med kommunen, andra myndigheter, arbetsgivare och de arbetslösa på ett nytt och modernt sätt.

Utifrån Huddinges framtida behov med en åldrande befolkning kommer det fortsättningsvis finnas behov av mer personal i äldreomsorgen. Kommunen ska utveckla metoder för att attrahera personer att söka sig till äldreomsorgen i Huddinge. Insatser för att öka andelen studeranden på vård- och omsorgsprogrammet ska planeras och genomföras. Även inom socialtjänsten finns ett stort behov av personal. Under 2018 ska kommunen ta fram en åtgärdsplan för att rekrytera och behålla

personal inom socialtjänstens verksamhetsområden i syfte att öka kvaliteten och stärka rättssäkerheten.

Fler och växande företag

En förutsättning för fler jobb är ekonomisk tillväxt och ett starkt näringsliv. Det är genom fler och expanderande företag som arbete skapas, därför vill vi att företagen ska kunna växa och att fler människor ska våga ta steget att starta och driva företag.

Huddinge ska vara en attraktiv kommun för småföretagare och det lokala näringslivet ska stärkas. Kommunen ska vårda och utveckla sitt samarbete med såväl näringslivet som statliga myndigheter och andra berörda aktörer. Kommunen ska ha en aktiv och hållbar näringslivspolitik och tydligt jobbfokus som syftar till att fler vågar ta steget att starta och driva företag och att fler företag växer. Fler kvinnor ska få chans att pröva sina idéer som företagare och fler kvinnor måste få möjlighet att utveckla sina företag. Huddinge ska samverka med andra offentliga och privata aktörer för att öka företagandet i kommunen. Kommunen ska också främja tillväxten av sociala företag.

God infrastruktur, kvalitativ kommunal service, tillgång till mark och lokaler och ett gott samarbete mellan olika intressenter är grunden för en god företagsmiljö. Utbudet av lokaler har stor betydelse för nystartade verksamheter, små lokala företag och ideellt drivna verksamheter. Kommunens arbete med att öka tillgången till lokaler ska intensifieras. Ryggraden i kommunens näringsliv är små företag, oftast i anslutning till bostaden. Det är viktigt att från kommunens sida se till att de har goda förutsättningar att växa.

För etablering av nya företag i kunskapsbranscher är det viktigast att tillhandahålla tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik, utbildad arbetskraft och kreativa miljöer. Målet Fler i jobb är därför starkt beroende av flera delmål under målen Bra att leva och bo och Utbildning med hög kvalitet. Kommunen behöver också en markberedskap för att kunna erbjuda alternativ mark för verksamheter som inte kan finnas i bostadsnära miljöer.

I jämförelse med kommunens potential ligger Huddinge alldeles för lågt i olika rankings som görs om näringslivsklimatet i Sveriges kommuner. Huddinge ska flytta fram sina positioner och intensifiera arbetet med att skapa ett bättre näringslivsklimat i kommunen bland annat genom bra tillgänglighet, korta handläggningstider och ett professionellt bemötande. Organisation och arbetssätt behöver ta hänsyn till företagens behov och samtliga nämnder ska vara delaktiga i att implementera detta förhållningssätt. Kommunens tjänstemän som möter näringslivet ska stödja lokala initiativ och stötta entreprenörer. Stöd till småföretagen ska ges på fler språk än svenska.

Huddinge kommun ska sprida information till mindre och lokala företag om hur upphandlingsarbetet går till så att de ges goda möjligheter att delta i upphandlingar.

I Huddinge finns flera expansiva företagsområden med uppbyggda kluster som fortsatt behöver stärkas för att stå sig i konkurrensen i regionen och nå kommersiell bärkraft. Kungens kurva ska fungera som en mötesplats med handel, kontor och upplevelser. Flemingsberg är ett av Stockholmsregionens mest betydelsefulla centrum för vård, utbildning, forskning, rättsväsende, kunskapsintensivt näringsliv och nyföretagande. För att stödja den regionala kärnans utveckling behöver utveckling av en urban stadsmiljö med ett rikt utbud av handel, restauranger och kultur ske. Huddinge centrum/Storängen förstärks med bostäder och kompletteras med verksamhetslokaler och Länna med handel och lättare industri. Med en växande tjänstesektor finns förutsättningar för att en allt större del av arbetsplatserna kan förläggas integrerat i centrala områden med god kollektivtrafik. I kommunens stadsutvecklingsprojekt ska etableringar av kunskapsintensiva och arbetsplatsintensiva företag främjas.

Framöver blir det viktigt för kommunens kultur- och näringslivsarbete att skapa goda förutsättningar för den kulturella och kreativa sektorn och för turism och destinationsutveckling.

Kraftsamling för innovation och entreprenörskap

Huddinge ska vara öppen mot omvärlden där nya idéer och innovationer växer fram. I kommunens stadsutvecklingsprojekt ska etableringar av kunskapsintensiva och arbetsplatsintensiva företag främjas. Kommunen ska utveckla metoder för att stödja och tillvarata innovationer och nyföretagande. Som arbetsgivare ska kommunen underlätta och ta tillvara medarbetarnas idéer för att förbättra verksamheterna.

Arena 143, en mötes- och arbetsplats för entreprenörer, i Vårby ska utvecklas och en liknande verksamhet bör startas också i Skogås. Kommunen ska under 2018 ta sådana initiativ.

Entreprenörskap ska uppmuntras och underlättas, inte minst genom samverkan mellan skola och näringsliv. Kopplingen mellan gymnasiet, arbetsmarknaden och högskolan ska stärkas. Unga ska ges goda förutsättningar att starta och driva företag både inom ramarna för Ung företagssamhet (UF) och i vuxen ålder. Huddinge ska behålla sin plats som länets bästa UF-kommun.

Väl fungerande upphandlingar är ett viktigt instrument för att förvalta kommunens resurser på ett effektivt sätt och upphandlingarna ska i högre utsträckning stimulera innovationer. Former ska utvecklas för hur innovationsupphandling kan användas för att utveckla kommunens verksamheter i samverkan med forskning, företag och andra offentliga aktörer.

Samverkan med näringsliv och akademi

I Huddinge finns flera akademier som alla är placerade i Flemingsberg. Det ger goda förutsättningar för att kunskapsintensiva branscher ska utvecklas i kommunen. Huddinge kommun ska vara en aktör i det arbetet. Samverkan mellan näringsliv,

högskola, skola och kommun ska utvecklas och drivas i enlighet med den strategi för samverkan med akademierna som tagits fram.

Flemingsberg ska vara ett kunskapsnav på Södertörn och i Stockholmsregionen. Det förutsätter offensiva satsningar på både utbildning och infrastruktur. Kommunen ska främja utvecklingen av kreativa näringar, miljöföretag, besöksnäring och arbetsintegrerade sociala företag. I mötet mellan människa och teknik ska Huddinge utmärka sig för att göra livet och vardagen enklare för de som bor, verkar och besöker Huddinge.

De kommande åren väntas många personer inom olika yrken gå i pension. Det skapar ett växande behov av nyanställningar. Samtidigt väntas andelen äldre och unga i befolkningen öka, vilket i sin tur skapar en större efterfrågan på välfärdstjänster. För att öka möjligheten att ha tillräckligt med rätt utbildad personal i kommunen ska Huddinge utveckla arbetet med att anställda studentmedarbetare som på sikt ska kunna få en anställning i kommunen. Studentmedarbetare ska ge kommunen en utökad möjlighet att etablera nätverk med akademier och forskning.

Många Huddingebor som vill studera inom områden där utbildning inte bedrivs i Stockholmsregionen väljer att bo kvar i Huddinge men studera på distans. För att ta vara på de här studenterna och den framtida arbetskraft som de utgör i kommunen ska Huddinge kommun ge möjlighet för dem att skriva salstentamen på annan ort än där lärosätet finns.

Fler i egen försörjning

Alltför många Huddingebor är arbetslösa och står långt från arbetsmarknaden – särskilt i Vårby, Flemingsberg och västra Skogås. För att fler ska få chansen att bidra, för att fler ska få en avtalsenlig lön att leva på och för att fler ska kvalificera sig till arbetslöshetsförsäkringen ska Huddinge kommun fortsätta att prioritera de särskilda anställningarna som 100 Huddingejobb, korta yrkesutbildningar, coaching, praktikplatser och arbetsförberedande stöd. Satsningen med 100 Huddingejobb behöver bli mer flexibel för att kunna möta olika behov, där vissa till exempel kan behöva längre tid än sex månader. Det kan också i vissa fall behövas bättre arbetsledningsstöd.

Huddinge ska i större utsträckning använda sig av regeringens satsning på extratjänster. Det gör att fler får arbetslivserfarenhet och kommer i jobb samtidigt som verksamheter i välfärdssektorn stärks upp med mer personal. Inom alla kommunens verksamheter ska det finnas trygga anställningar som bidrar till ett långsiktigt och hållbart arbetsliv.

Vid försäljning av kommunens mark ska frågan om samverkan kring arbetskraft lyftas. Exempelvis kan partnerskap prövas för att tillsammans med exploatören ta tillvara lokal arbetskraft i större skala.

Kommunen har genom aktivt arbete minskat antalet individer med försörjningsstöd men utmaningar kvarstår i att minska tiden i försörjningsstöd. Individer med behov av samordnade insatser ska erbjudas detta genom samordningsförbundet. En avgörande faktor för försörjningsstödet utveckling är hur snabbt de nyanlända i kommunen kommer ut i egen försörjning. Ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen enligt lokal överenskommelse ska ske och kommunen ska arbeta proaktivt för att nyanlända snabbt ska komma ut i arbete.

En stor grupp unga i kommunen står i dag helt utanför såväl arbete som studier. Denna problematiska start på vuxenlivet måste kommunen genom riktade insatser hjälpa till att bryta.

Personer med funktionsnedsättning ska få förbättrade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. För dem som inte kan ha ett ordinarie arbete ska meningsfull sysselsättning och utvecklad daglig verksamhet erbjudas. Kommunen ska också verka för att underlätta för sociala företag att ta emot personer med funktionsnedsättning.

God omsorg för individen

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Skapa förutsättningar för jämlik hälsa och jämlika villkor för samtliga invånare i alla kommundelar
- Prioritera tidiga insatser och förebyggande arbete
- Säkra alla invånares möjligheter att få en god omsorg

Huddinge kommun ska skapa förutsättningar för jämlik hälsa och jämlika villkor för samtliga invånare. Det finns i dag stora skillnader i livsvillkor mellan Huddinges invånare och skillnaderna i hälsa är stora mellan kommunens olika områden. Att utjämna skillnaderna i hälsa ska prioriteras liksom att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Samverkan ska vidareutvecklas med landstinget och andra aktörer så att förutsättningar ges för ett resurseffektivt och framgångsrikt arbete.

Sociala investeringar som leder till ökad jämlikhet, delaktighet, samt stärker individens möjlighet till egen försörjning ska särskilt prioriteras. Projekt vars syfte, på lång sikt, leder till minskade kostnader genom att individen får ökade möjligheter att påverka sitt eget liv och skapa sin egen framtid ska fortsatt utvecklas.

Huddinges sociala omsorg ska erbjuda tjänster inom äldre-, individ- och familjeomsorg, arbete och försörjning, samt funktionshinderområdet som är individanpassad, lättillgänglig och av en god kvalitet. Alla invånare ska känna trygghet i att få en god omsorg.

Fler upplever god hälsa

Gapet mellan de grupper som har den bästa hälsan och de som har den sämsta hälsan ökar. God hälsa är inte jämlikt fördelad i befolkningen. Socioekonomiskt svaga grupper har större hälsoproblem än andra grupper i kommunen och skillnaderna i socioekonomisk bakgrund och utbildning är fortfarande tydliga. Särskilt kvinnor med låg utbildning är de stora förlorarna när det gäller en god hälsa. Folkhälsoarbetet ska bidra till att hälsoklyftorna minskar. Ett åtgärdsprogram för jämlik hälsa ska tas fram.

Bra matvanor, i kombination med framförallt fysisk aktivitet, kan förebygga en rad hälsoproblem och även psykisk ohälsa. Huddinge kommun ska erbjuda god, näringsrik mat med färre tillsatser inom alla verksamheter där måltider serveras. Redan under barn- och ungdomsåren grundläggs våra matvanor. Bra matvanor har betydelse för inlärning, koncentration och välbefinnande. I syfte att vägleda och kvalitetssäkra kommunens måltidsverksamhet ska Huddinge kommun införa en kostpolicy som ska utgå från forskning, invånarnas hälsa, välbefinnande och valfrihet.

Psykisk ohälsa är ett stort och växande samhälls- och folkhälsoproblem som drabbar många barn, unga, vuxna och äldre. Den psykiska ohälsan ökar i samhället särskilt bland unga och bland kvinnor. Arbetet med psykisk ohälsa är i hög grad en jämlikhetsfråga och att minska den psykiska ohälsan är en viktig prioritering i kommunen i samarbete med andra aktörer.

Stress hos föräldrar kan riskera att bli stress hos barnen och leda till psykisk ohälsa. Barn eller ungas bakgrund ska avgöra tillgången till rätt hjälp och stöd. Föräldrarna har ansvar över sina barns utveckling och välbefinnande och därför ska kommunen erbjuda stöd till fler föräldrar i syfte att stärka dem i sin föräldraroll.

Forskning visar att det finns ett samband mellan goda skolresultat och psykisk hälsa. Att misslyckas i skolan ökar risken för psykisk ohälsa samtidigt som psykisk ohälsa har en negativ påverkan på skolresultaten. Skolan har ett kompensatoriskt uppdrag som innebär att barn och unga med olika behov ska ges likvärdiga möjligheter att lyckas. Åtgärder på hur den psykiska ohälsan bland unga kan minskas ska tas fram och sättas in. Alla elever ska ha tillgång till en elevhälsa av hög kvalitet.

Elevnärvaron i gymnasieskolan måste öka så att fler tar en gymnasieexamen. Kommunen ska fortsätta det påbörjade arbetet med att kartlägga frånvaron på kommunens gymnasieskolor för att ta fram lämpliga åtgärder. Regeringens insatser på området kan med fördel användas i detta arbete.

Samkraft är en viktig social investering i Huddinges barn och unga och ska verka förebyggande mot missbruk, psykisk ohälsa och kriminalitet bland barn och unga. Målområden för Samkrafts arbete är ökad närvaro i skolan, förbättrad integration av nyanlända barn och ungdomar och minskat hot och våld bland barn och ungdomar. Insatserna ska vända sig till barn och ungdomar som befinner sig i tidig riskzon, samt i konkret behandling. Ju tidigare barn och unga i riskzonen fångas upp desto bättre.

Utbildningsnämnderna, socialnämnden, samt kultur- och fritidsnämnden har ett tydligt uppdrag att samverka i Samkraft tillsammans med lokalt polisområde i Huddinge och barn- och ungdomspsykiatri i Huddinge.

Huddinge kommun ska arbeta brett med olika preventionsfrågor för att förebygga exempelvis ANDT- användning (alkohol, narkotika, doping och tobak), våld, psykisk ohälsa och kriminalitet. Det övergripande syftet är att bidra till bättre förutsättningar för att minska ojämlikheten i hälsa och öka jämställdheten. Ett suicidförebyggande arbete ska finnas i Huddinge. Detta kan till exempel vara Youth Aware of Mental Health (YAM), som är en Landstingsfinansierad utbildning för skolelever.

Utövandet av våld är ett stort samhällsproblem både ekonomiskt och för hälsa och välbefinnande. Arbetet med att förebygga våld är viktigt inom flera områden; jämställdhet, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld som trygghet och brottsförebyggande arbete. Kommunen ska samordna de insatser som finns i dag, identifiera var det behövs eventuellt ytterligare insatser och vidareutveckla det förebyggande arbetet. Våldsbejakande extremism ska motverkas genom att fortsatt utveckla arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera radikalisering.

Fysisk aktivitet ska främjas framförallt för barn, unga och äldre. Samordning inom kommunens verksamheter och med föreningslivet är viktigt för att på bästa sätt ta emot och integrera nyanlända. Civilsamhället ska ges goda möjligheter att ta initiativ och verka integrationsfrämjande. Projekt såsom Svenska med baby ska fortsätta utvecklas. Särskilda medel är reserverade 2018 för att säkra att det ökande flyktingmottagandet.

Fler upplever god vård och omsorg

Huddinges sociala omsorg ska erbjuda tjänster inom äldre-, individ- och familjeomsorg, arbete och försörjning, samt funktionshinderområdet som är individanpassade, lättillgängliga och av en god kvalitet. Alla invånare ska vara säkra på att få en god omsorg. Kommunens demografi är en utmaning, inte minst inom äldreomsorgen. Kommunens organisation ska ha beredskap för att möta detta.

All äldreomsorg ska ha hög kvalitet oavsett utförare. Hårda kvalitetskrav på kontinuitet, bemanning, utbildning och goda arbetsvillkor för personalen ska ställas. Den äldre ska känna sig trygg i att äldreomsorgen präglas av ett tydligt kvalitetsfokus oavsett om hen valt en privat eller kommunal utförare. Den grundläggande kvaliteten ska vara så hög att de äldre inte blir beroende av att köpa tilläggstjänster eller av att deras anhöriga går ner i arbetstid.

Äldreboendena i kommunen ska ge alla äldre invånare som behöver det en individanpassad omsorg som präglas av ett gott bemötande och hög delaktighet, med respekt för den äldres integritet och unika personlighet. Alla äldre ska ha rätt till regelbundna utevistelser, vällagad mat och möjlighet till social gemenskap. Det behövs

fler profilboenden och hemtjänstgrupper med särskild profil för språk, kulturell kompetens, husdjur med mera.

Kommunens verksamhet som riktar sig till äldre ska präglas av valfrihet. Det innebär att det behöver finnas omsorgs- och boendeformer som passar de skiftande behoven och att det finns boendeformer till en rimlig kostnad. Äldreomsorgsnämnden ska följa kvalitetsutvecklingen noga över tid och hur detta står i relation till kostnader.

Det är viktigt att de äldre och deras närstående kan påverka den vård, service och omsorg som de får. Är man i en beroendeställning är det inte lätt att välja eller välja bort utförare. Delaktighet och valmöjligheter ska inte stanna vid val av utförare av hemtjänst eller boende. Delaktighet ska vara en del av vardagen exempelvis när det gäller vad och när man vill äta och hur dagliga aktiviteter ska utformas. De äldre ges större inflytande över vilken hjälp som ges och hur hjälpen ska utföras. Det arbete som pågår för att öka delaktigheten ska fortsätta och utvecklas. Hemtjänsten i Huddinge ska hålla hög kvalitet. Målet är att öka den äldres inflytande, förbättra samverkan runt den äldres behov, samt öka handlingsfriheten för hemtjänstpersonalen att tillmötesgå den äldres dagsaktuella behov och önskemål.

För äldre i behov av samhällets insatser är en effektiv samverkan mellan kommunen, landstinget, frivilligorganisationer och anhöriga avgörande och kommer att öka i vikt då en allt större andel av befolkningen blir äldre. Kommunens samverkan med pensionärsorganisationerna ska förbättras.

Myndighetsutövning ska vara snabb och rättssäker. Nya idéer och tankar ska uppmuntras. Chefsrollerna ska tydliggöras för att förstärka kvalitetsarbetet. Personalen och deras kompetens är avgörande för kvaliteten i välfärden. I dag upplever många som arbetar i äldreomsorgen att det är ett hårt pressat arbete där tiden sällan räcker till. Mer personal i äldreomsorgen är oerhört angeläget för att öka kvaliteten. Det möjliggör mer tid hos den enskilde och mer tid för att utveckla verksamheten.

Det förebyggande arbetet och tidig rehabilitering ska prioriteras. Arbetet med utveckling av anhörigwebben ska fortsätta.

Fler upplever ett tryggt åldrande

Huddinge ska vara en kommun med goda möjligheter och förutsättningar att åldras i. Alla Huddingebor ska kunna känna trygghet inför att bli äldre.

I Huddinge ska det finnas ett brett utbud av sociala mötesplatser och träffpunkter för äldre. Syftet är att fler personer ska klara sig själva en längre tid med ökat välbefinnande. Mötesplatser för äldre ska främja social gemenskap, goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Kommunen ska satsa på aktiviteter för äldre i olika åldrar och med olika intressen. Föreningar och det civila samhället ska i hög utsträckning ges goda möjligheter att anordna sociala aktiviteter och träffar för äldre.

I Huddinge ska det vara lätt att hitta ett tillgängligt boende som gör det möjligt att leva ett aktivt liv även när rörelseförmågan blir sämre. Det ska vara möjligt att flytta från sin villa till ett bättre och mer önskvärt boende när man åldras. Platser som nyttjas av äldre ska anpassas utifrån äldres behov om funktionalitet. Ett äldreperspektiv ska finnas med i stadsplanering och nybyggnation. Åtgärder för att göra Huddinge till en mer äldrevänlig kommun ska tas fram och genomföras.

I Huddinge kommun ska det finnas minst en funktion som bevakar äldres rättigheter och verka för att äldre i Huddinge ska ha en god äldreomsorg. Huddinge kommun har tidigare haft en äldreombudsman som främjat dialog och informationsutbyte. Det har varit en viktig kanal för äldre med en personlig kontakt som skapat trygghet för många. Möjligheterna att inrätta en äldreombudsman eller annan likvärdig funktion ska undersökas.

En trygg socialtjänst med hög kvalitet

Socialtjänsten i Huddinge ska präglas av hög kvalitet och utgå från förebyggande arbete och tidiga insatser. Genom att strategiskt arbete med att satsa på förebyggande arbete och tidiga insatser kan kommunen långsiktigt hjälpa fler människor i god tid.

Genom att prioritera främjande och förebyggande arbete förbättras livschanserna för många barn och unga samtidigt som samhällets kostnader långsiktigt minskar. Dessa insatser bör utgå från samverkan med civilsamhället och andra aktörer. Ett viktigt exempel är sociala insatsgrupper som förhindrar kriminalitet bland unga och därmed förebygger rekrytering till kriminella nätverk. Andra exempel är mobila team för barn och unga och Barnhuset för barn som varit utsatta för våld.

Arbetet med bostadsfrågor är centralt för en trygg välfärd för alla individer. Kommunen ska arbeta vråkningsförebyggande med utgångspunkt i evidensbaserade metoder för att motverka avhysningar och möjliggöra ett hållbart boende för barnfamiljer och individer i socialt utsatta situationer.

Människor som söker hjälp av kommunens socialtjänst är oftast i en mycket utsatt situation. Arbetet med bemötandefrågor och värdegrundsfrågor ska därför kontinuerligt hållas levande och utvecklas.

En rättsäker socialtjänst med hög kvalitet kräver utbildade och erfarna medarbetare. Personalomsättningen på flera av enheterna inom socialtjänsten har de senaste åren varit hög. För att vända den utvecklingen ska åtgärder tas fram och genomföras i syfte att rekrytera och behålla personal inom socialtjänstens verksamhetsområden.

Ekosystem i balans och fokus på klimatet

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Energieffektivisering genom beteendeförändring
- Minskad klimatpåverkan från kommunens transporter
- Förbättra vattenstatusen i sjöar och vattendrag

Klimatfrågan är en av vår tids största ödesfrågor. Huddinge ska vara en miljökommun i framkant. Den kraftiga expansion som kommunen står inför utgör en stor utmaning då samhällsbyggandet ska ske på ett hållbart sätt och att hänsyn tas till ekosystemens ramar. Samtidigt är det en möjlighet att föra en aktiv klimatpolitik som också är en politik för framtidens jobb. Likaså är det mycket viktigt att arbeta för att påverka människors beteenden i rätt riktning, till exempel för att minimera klimatpåverkan.

Samhället kan aldrig bli hållbart om vi inte värnar om miljön och undanröjer hotet mot klimatet. Ska människors behov och välfärd kunna tillgodoses krävs tillväxt som ibland påverkar miljön. Det strategiska miljöarbetet i kommunen ska utgå från kommunens miljöprogram. Under kommande år ska arbete ske med implementering och förverkligande av miljöprogrammet i nämndernas verksamhetsområden. Många mål genererar åtgärder som respektive förvaltning råder över. Ett framgångsrikt internt miljöarbete är viktigt för att nå målen.

Minska klimatpåverkan och luftföroreningar

Klimatarbetet i Huddinge ska fokusera på en hållbar energianvändning i syfte att minska klimatpåverkan, effektivisera användningen och ställa om till mer förnybar energi. För befintliga lokaler ska effektivisering uppnås genom särskilt energiredovisning för varje enhet, energibesparande investeringar, optimering av system, samutnyttjande och genom brukarbeteenden. Energianvändningen, inklusive verksamhetsel, i kommunala lokaler ska senast 2020 vara högst 137 kWh/m²

Genom investeringar i energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion ska utsläpp minskas samtidigt som kostnaderna långsiktigt sjunker. Det ska ske exempelvis genom framställning och distribution av biogas. Framställning och nyttjande av sol- och vindenergi ska uppmuntras. Kommunen ska arbeta för fler tankställen och laddplatser för förnyelsebara bränslen.

Utsläppen från transporter från kommunala verksamheter ska minska. Det gäller både från persontransporter och från varutransporter. Detta ska göras genom att fortsätta utveckla den samordnade varudistributionen och ett fortsatt arbete med åtgärder för att minska utsläpp från tjänste- och arbetspendlingsresor. Kommunens fordonsflotta ska vara fossiloberoende 2025.

Växthusgasutsläppen ska minska till 1,9 ton/invånare (produktionsperspektivet) senast 2014 och senast 2045 ska nettoutsläppen vara 0 ton/invånare.

När det gäller skadliga luftföroreningar och partiklar ska halterna för det nationella målet för Frisk luft¹ ej överskridas. I Huddinge är det främst höga halter av partiklar (PM10) och kväveoxider som utgör ett problem.

Vid nybyggnationer ska kommunen alltid ställa krav på en låg energianvändning då det leder till positiva effekter både för miljön och för ekonomin. I nybyggnationer ska även miljö- och klimatpåverkan i stort beaktas. Det gäller exempelvis materialval, hantering av schaktmassor, omhändertagande av dagvatten med mera. I Huddinge ska det byggas fler klimatsmarta hus genom en ökad andel trähusbyggnation. Vid ny- och ombyggnation ska ett livscykelperspektiv användas, exempelvis med avseende på klimatpåverkan. Detta syftar till att bedöma byggprojektens totala miljöpåverkan över tid, och kan exempelvis ske genom en tidig dialog med intresserade aktörer.

Kommunens miljöarbete ska synliggöras och kommunen ska arbeta för att öka medvetenheten och kunskapen om miljöfrågor hos kommuninvånare. Det är även viktigt att öka medvetenheten och kunskapen om kommunens miljöpåverkan hos anställda och förtroendevalda i kommunen. Huddinge kommun ska arbeta med att minska miljöpåverkan från den egna organisationen. Kunskap om hållbar utveckling är även en naturlig del av förskolans och skolans pedagogiska verksamhet. Kommunen ska även bidra med klimat- och energirådgivning till enskilda.

God vattenstatus i sjöar och vattendrag

Åtgärder ska vidtas för att värna Huddinges sjöar, vattendrag och våtmarker så att miljökvalitetsnormerna uppnås senast 2021. Situationen för Trehörningen (Sjödalen) som är den mest övergödda sjön ska särskilt beaktas. Kommunen ska tillsammans med övriga kommuner i Tyresåns och Mälarens vattenvårdsförbund, samt Stockholm Vatten och avfall, arbeta med åtgärder för att sjöarna ska uppnå god ekologisk och kemisk status. För sjöarna Örlången och Trehörningen finns åtgärdsplaner, med åtgärder som ska genomföras under åren 2015-2021. Kommunen ska även delta i arbete med att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram för Långsjön, Magelungen, Forsån och Drevviken.

Fosforhalterna i Huddinges fem mest påverkade sjöar ska senast 2021 minska till: Långsjön (Segeltorp): cirka 23 µg/l, Trehörningen (Sjödalen): cirka 28 µg/l, Örlången: cirka 23 µg/l, Magelungen: cirka 22 µg/l, Drevviken: cirka 18 µg/l.

En utmaning är att minska antalet bristfälliga enskilda avlopp i kommunen. VA-utbyggnad sker enligt VA-utbyggnadsprogrammet och Plan för samhällsbyggnadsprojekt. Parallellt med utbyggnaden av kommunalt VA fortgår tillsyn av enskilda avlopp. En annan viktig åtgärd är att avhjälpa brister i befintligt vatten- och avloppsledningssystem.

¹ Frisk luft är ett av de nationella miljömålen som Sveriges riksdag har beslutat om. Miljömålet innehåller följande värden. Halten av kvävedioxid ska inte överstiga 20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde. Halten av partiklar (PM10) ska inte överstiga 15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.

Grundvattnet ska skyddas så att god kvalitet kan bibehållas och kvantiteten avseende dricksvatten bevaras.

Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv

I Huddinge kommun finns höga naturvärden samtidigt som vår livskvalitet och hälsa förbättras av att komma ut i skog och mark. Våra naturreservat hyser en naturlig och stor biologisk mångfald som utgör viktiga delar av vår regions gröna kilar. Att kunna komma ut i skog och mark höjer livskvaliteten och hälsan. De gröna kilarna ska värnas, vilket innebär att åtgärder som splittrar och skapar barriärer inom dem i möjligaste mån ska undvikas. Vid befintliga barriärer och svaga avsnitt behöver åtgärder vidtas som stärker sambanden.

Vandringsleder, naturinformation och naturguidningar är uppskattat och viktigt för en friluftskommun som Huddinge. Skyltar och broschyrer ska finnas i och om alla naturreservat. Huddinges naturkarta och annan information i sociala medier ska hållas uppdaterad.

Genom ett strategiskt miljötänkande i samhällsbyggandet och hänsyn till natur- och kulturvärden ska de stora sammanhängande grönområdena och den tätortsnära naturen bevaras. Tätortsnära natur har även en stor betydelse både för att bevara biologisk mångfald, samt för rekreation och friluftsliv.

Skötseln av mark- och vattenområden ska ske så att god biologisk mångfald bevaras och främjas. Jordbrukets och odlingslandskapens värden avseende biologisk mångfald, kulturmiljö och friluftsliv ska vårdas. Ekologiskt jordbruk ska eftersträvas på kommunens mark. För att detta ska kunna ske behöver gårdsstrukturen och inriktningen på jordbruksmarken ses över då jordbruksmark kommer att tas i anspråk i bland annat Glömstadalen.

Miljöanpassad samhällsplanering

Det är viktigt att verka för en ansvarsfull och effektiv markanvändning. För att bevara grönområden ska exploatering i första hand ske i anslutning till befintliga områden i kollektivtrafiknära lägen.

I samhälls- och trafikplaneringen ska en så energieffektiv planering som möjligt prioriteras i enlighet med kommunens trafikstrategi. Andelen transporter med gång-, cykel- och kollektivtrafik ska öka fram till 2030 och fler Huddingebor ska ges goda förutsättningar att gå, cykla och åka kollektivt. Kommunen ska genomföra insatser som främjar gång-, cykel- och kollektivtrafikresande. Bytena mellan olika transportslag ska fungera.

Det ska finnas säkra och trygga cykel- och gångvägar i Huddinge. Framkomligheten för cyklister ska förbättras och cykelbanorna ska hålla hög standard. Kommunen ska arbeta för bättre förutsättningar för cykelpendling och säkra en god tillgång på cykelparkeringar i kollektivtrafikhöga lägen.

En nyckel till minskad klimatpåverkan är en god och utbyggd kollektivtrafik. Kollektivtrafik ska prioriteras när nya bostäder byggs och kommunen ska arbeta för en fungerande kollektivtrafik redan vid inflyttning i nya bostadsområden. För att minska trycket på infartsparkering måste till exempel busslinjerna få mycket bättre passning till pendeltågen så att man smidigt kan ta sig hela vägen till och från hemmet. Kommunen måste hålla sig väl underrättad om invånarnas behov för att kunna påverka Stockholms läns landsting att tillgodose dem.

Kommunen ska arbeta för att miljö kvalitetsnormerna för luft och buller inte överskrids. Detta bland annat i enlighet med kommunens åtgärdsprogram för trafikbuller 2017-2024.

Uppkomsten av dagvatten ska minimeras genom att undvika att hårdgöra ytor men också genom åtgärder i befintliga miljöer. Det dagvatten som uppkommer ska tas om hand på ett sådant sätt att dess negativa påverkan minskar i enlighet med kommunens dagvattenstrategi. Dagvattnet bör utnyttjas som en resurs genom att synliggöra dagvattnet och på så sätt öka de pedagogiska, rekreativa och estetiska värdena, samt gynna den biologiska mångfalden.

Biologisk mångfald ska integreras i kommunens samhällsplanering, från tidiga skeden till genomförande. Kommunen ska fortsätta arbetet med ekosystemtjänster i samhällsplaneringen.

Giftfri miljö

Gifter i vardagen utgör ett hot inte bara mot oss människor utan mot vår livsmiljö. Därför ska kommunens arbete för en giftfri miljö struktureras och förankras och åtgärder vidtas för att få bort skadliga kemikalier i kommunens olika verksamheter och bättre information ska ges till invånarna om hur en giftfri vardag kan skapas. Kommunen ska ta fram en övergripande handlingsplan för kommunens förskolor, skolor gymnasieskolor och andra verksamheter där barn och unga vistas i med syfte att ge barn och unga en giftfri miljö.

Vid inköp av varor och tjänster till kommunala verksamheter ska medvetna val ske på alla nivåer. Från upphandling, där relevanta miljökrav ska ställas, till inköp där medvetna val ska ske. Barnperspektivet ska särskilt bevakas så att barn och unga inte exponeras för skadliga ämnen då exponering i unga år kan ge bestående skador. Kommunen ska ta fram en övergripande handlingsplan för kommunens förskolor, skolor gymnasieskolor och andra verksamheter där barn och unga vistas i med syfte att ge barn och unga en giftfri miljö.

Samtliga farliga ämnen i varor och produkter som används i kommunens verksamheter och som kan ha allvarliga hälso- och/eller miljöeffekter² ska senast 2021 ha bytts ut. Detta ska ske främst inom områdena: städning, möbler, ljuskällor textilier, redskap i tillagningskök, lekmaterial, undervisning och engångs-material. Kommunen ska verka för detta i motsvarande verksamheter som drivs i privat regi. Upphandling ska användas för att minska barnens exponering av skadliga kemikalier genom att göra goda val av leksaker och material vid nybyggnation och renovering av förskolor och skolor.

All mat som serveras i kommunens verksamhet ska i så stor utsträckning som möjligt vara närproducerad och ekologisk. Maten ska lagas så nära brukaren som möjligt. Tillgången på riktiga tillagningskök ska öka liksom andelen utbildade kockar eller personal med motsvarande kompetens.

Avfallet från vårt samhälle ska, genom att avfallsmängden minskas och källsorteringen ökar, undvika att skada naturen och bli en börda för kommande generationer. Kommunen ska både arbeta för att förebygga uppkomsten av avfall och verka för en högre utsträckning av återanvändning och återvinning. Produkter som har längre livslängd ska uppmuntras och utvecklingen av cirkulär ekonomi främjas. Utsortering av förpackningar och matavfall ska ske i samtliga kommunala verksamheter. En kreativ återbruksverksamhet ska starta inom förskolan. Insamlade tidningar och förpackningar ska senast 2021 öka till samma nivå som rikssnittet³.

Kommunen måste medverka till att det blir lättillgängliga lösningar, för att fler ska ha möjlighet att källsortera och återvinna. Informationen, om hur man kan göra bra miljöval och bidra till ett mer hållbart och klimatsmart Huddinge, ska bli bättre.

Systematisk kvalitetsutveckling

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Insatser för att strukturerat och systematiskt arbeta med att effektivisera och förbättra verksamheter och processer, för att därigenom kunna lösa kommunens kärnuppdrag på ett så effektivt sätt som möjligt
- Insatser som minskar kostnader för verksamheter utan att försämra kvaliteten och som underlättar arbetet för medarbetarna ska prioriteras
- Göra en genomlysning av samtliga verksamheter för att kunna jämföra Huddinge med andra kommuner i syfte att synliggöra stora skillnader och komma med förslag på eventuella åtgärder

Huddinge är en utvecklingsinriktad kommun och ska genom ett målmedvetet kvalitetsarbete driva på ständiga förbättringar inom kommunens samtliga

² De egenskaper som avgör om kemikalier anses farliga är huruvida de bryts ned i naturen (persistens), anrikas i människor eller djur (bioackumulation) eller är giftiga (toxicitet). Ytterligare egenskaper är cancerframkallande, mutagena, reproduktionsstörande och hormonstörande. (Länsstyrelsen)

³ Rikssnittet är 66,0 kg/invånare 2016.

verksamhetsområden och därmed bidra till att nå visionen om att bli en av de tre populäraste kommunerna i länet.

Systematiskt planera, följa upp och förbättra

Huddinges styrmodell beskriver hur organisationen omsätter kommunfullmäktiges styrsignaler och kommunens kvalitetsstrategi till handling. Modellen är uppbyggd runt förbättringshjulet, där kommunen planerar, utför, följer upp och förbättrar sina verksamheter i en årlig process. En levande dialog mellan olika parter och på olika nivåer tillsammans med den systematiska arbetsprocessen ska hjälpa kommunen i sin strävan efter ständiga förbättringar.

Några av de principer som kvalitetsstrategin lyfter som viktiga för den systematiska utvecklingen är:

- Öppen redovisning av kommunens tjänster, vilken kvalitet och standard invånarna har rätt att förvänta sig och hur nöjda brukare är med de tjänster kommunen levererar, samt öppna jämförelser med andra.
- Mätning och uppföljning av resultat, där kommunen analyserar, bedömer och kommunicerar verksamhetens resultat och effektivitet. I Huddinge mäts och analyseras statistik och resultat utifrån kön-, barn- och områdesperspektiv. Resultaten jämförs över tid och med andra goda exempel. Kommunen har mod att förändra när analysen visar på behov.

Viktigt är också att systematisera de synpunkter, klagomål och annan information som kommer från våra invånare och andra intressenter genom digitala kanaler, servicecenter och i verksamheterna. Detta i syfte att se mönster i behov av förbättringsåtgärder och använda informationen i kommunens verksamhetsutveckling.

Under 2018 ska digitaliseringen av styrmodellens processer fortsätta.

För att underlätta och strukturera utredningsarbetet, samt att göra det mer enhetligt i kommunen finns en utredningsmodell som ska användas.

Ökad processorientering

En process definieras som en kedja av aktiviteter som i ett återkommande flöde genomförs för att skapa ett specifikt värde för mottagaren. Processorientering innebär att kommunen strävar efter att de kommunalt bedrivna verksamheterna ska präglas av processsynsättet och att kommunen kartlägger, dokumenterar och utvecklar sina processer i syfte att förbättra kvaliteten på tjänsterna, effektivisera utförandet och stärka styrningen. Kommunens processutvecklingsmodell ska användas.

Utveckling och effektivisering av kommunens verksamhetsprocesser går hand i hand med digitaliseringen av kommunens tjänster och är en förutsättning för att uppnå de stora kvalitets- och effektivitetsvinsterna.

Avgörande för att nå framgång vid utveckling av kommunala processer är att utgå från nyttan med processen. Det vill säga att kommunen har mottagarnas perspektiv när de värden som processen ska leverera, samt vilka kvalitetskrav som gäller formuleras men också vid mätning av dess effektivitet.

God användning av digitaliseringens möjligheter

Efterfrågan på e-tjänster, transparens och flexibilitet, samt kommunens satsning på e-förvaltning ställer krav på utveckling av verksamheten med stöd av IT. Ny teknik ger också unika möjligheter till verksamhetsutveckling som vi ska använda medinvånaren/kundens behov i fokus.

Invånarnas förväntan på effektiv och snabb kontakt med kommuner och andra myndigheter ökar kraven på smart organisering. Det gäller i hög grad funktionen med servicecentret och andra nivåns service på verksamhetsnivå (där servicecentret inte har kompetens eller möjlighet att svara). I praktiken innebär det ökade krav på att svara på e-post inom angiven tid, samt att svara i telefon på angivna telefontider med mera.

Grundprincipen i strategin för att ta Huddinge kommun in i e-samhället är utveckling med invånarna i fokus. Målet är att skapa en ”digital kommun” där invånare, företagare och besökare på ett effektivt sätt guidas till rätt tjänst vare sig det är en e-tjänst eller kräver kontakt via telefon eller besök. De digitala tjänsterna ska alltid vara tillgängliga. En strävan i arbetet är att göra invånaren/kunden till en aktiv part i processarbetet samtidigt som processerna i verksamheterna optimeras. Det är denna kombination som kan ge invånarna ökad service och ökad tillgänglighet till kommunen samtidigt som kommunens verksamhet kan effektiviseras.

För att kunna realisera strategin behöver kommunen skapa en miljö där informationen kan kartläggas, återanvändas och flöda mellan många system. Kommunen ska ta vara på data som finns i de egna systemen för att utveckla verksamheten. Det ger en framtidssäkrad, kostnadseffektiv IT-miljö med återanvändbara komponenter. Samarbetet över verksamhetsgränser behöver därför öka och förutsättningarna för bättre integration mellan verksamhetssystem, ärendehanteringssystem, dokumenthanteringssystem med mera undersökas. Huddinge kommun ska ställa krav på att e-satsningar ska samordnas mellan förvaltningarna, att anskaffning av IT-stöd ska planeras i god tid och med stort fokus på synergieffekter genom samplanering mellan olika system och långsiktig strategi för IT-miljön och verksamheternas digitalisering. I detta ingår också kommunens fleråriga övergång till digital arkivering, så kallat e-arkiv.

Öppna data avser information som är fritt tillgänglig och kan bli en viktig möjlighet för nya innovationer. Ämnet öppna data omfattas av PSI-direktivet som beslutats i EU

(PSI - public sector information). PSI-direktivet ska göra det lättare för fler att få tag på offentlig data. Vissa datamängder som tas fram av kommunen kan med relativt enkla medel publiceras som öppna, medan andra, vars produktions- och ajourhållningskostnad täcks av intäkter enligt beslutad taxa eller avtal med organisationer och myndigheter, kräver större förändringar på ett lokalt, regionalt och nationellt plan. Huddinge ska successivt publicera mer av sina datamängder som öppna data. I ett första steg publiceras befintlig data som med enkla medel kan göras öppna. Frågan om öppna data ska fortsättningsvis även beaktas vid all utveckling och anskaffning av verksamhetssystem och så vidare.

En ökad användning av e-tjänster ställer krav på att kommunen upprätthåller e-tjänsternas tillgänglighetskrav, samt lämplig nivå av skydd av information som inte bedöms vara öppen. För att klara detta krävs ett utvecklat ledningssystem för informationssäkerhet innehållande kontinuerliga systemsäkerhetsanalyser och kontinuitetshantering enligt kommunens framtagna modell för systemsäkerhetsanalys.

Den nya dataskyddsförordningen träder i kraft i maj 2018 och kommer att gälla som lag i alla EU:s medlemsstater och ersätter nuvarande personuppgiftslag (PUL). Syftet är att enskilda ska få större kontroll över sina personuppgifter och förstärka de enskildas rättigheter, samt tydliggöra skyldigheterna för dem som behandlar personuppgifter. Huddinge kommun ska snarast påbörja arbetet med att förbereda sina egna system till dataskyddsförordningen.

Viktigt att samarbeta med och lära av andra

Ständigt lärande är också en bärande princip för kommunens kvalitetsutveckling. En viktig aspekt i det organisatoriska lärandet är att man dokumenterar lärdomar från tidigare beslut och på ett systematiskt sätt använder sig av dessa nya kunskaper för att förbättra verksamheten.

En väg att gå för att inte behöva uppfinna och bekosta hjulet helt själva är att på ett eller annat sätt samverka med andra aktörer, både internationellt, på EU-nivå, nationellt och regionalt (till exempel andra kommuner, stat, landsting, näringsliv).

Omvärldsbevakning, samverkan i regionen, med högre utbildning och forskning och samverkan på den nationella och den internationella arenan är därför viktiga delar i kommunens systematiska kvalitetsutveckling.

Smartare arbetssätt och en god värdegrund

Huddinge växer snabbt; det blir både fler invånare och fler som jobbar i någon av kommunens verksamheter. Detta utmanar den kommunala organisationen och sätter press på kommunens ekonomi. Därtill finns en rad kommande utmaningar som ställer stora krav på utveckling och effektivisering av den kommunala organisationen – vår alltmer föränderliga omvärld, stora klimatutmaningar, samt en åldrande befolkning där allt färre måste försörja allt fler, med vikande skatteunderlag och ökad konkurrens om

arbetskraften. Sammantaget blir det allt viktigare att det kommunala uppdraget genomförs på ett så smart sätt som möjligt och att vi får ut mesta möjliga kvalitet av varje skattekrona. Det är viktigt att samtliga nämnder arbetar strukturerat och systematiskt med att effektivisera och förbättra sina verksamheter och processer. Nämnderna ska systematiskt söka samordning och förenkla administrativa rutiner. E-tjänster och annat IT-stöd ska underlätta nämndernas administrativa arbete.

Arbetet med att säkerställa och förstärka en god värdegrund och en positiv förvaltningskultur som tar sin utgångspunkt i att alla anställda i Huddinge arbetar på Huddingebornas uppdrag ska fortsätta och intensifieras.

Attraktiv arbetsgivare

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Öka frisknärvaron genom att minska sjukfrånvaron
- Påbörja ett övergripande arbete med att avskaffa de ofrivilliga timanställningarna och att införa heltid som en rättighet och deltid som en möjlighet
- Ställa krav på goda arbetsvillkor i upphandlingar
- Påbörja ett övergripande arbete för att minska kostnaderna för inhyrd personal.

Arbetet med Huddinge kommuns attraktivitet som arbetsgivare är av stor vikt sett till personalförsörjningsutmaningen. Kommunens chefer och medarbetare är de viktigaste resurserna för att kunna erbjuda verksamheter med hög kvalitet. Personalpolitiken syftar till att säkerställa personalförsörjningen, skapa en god verksamhet för dem som bor och verkar i kommunen och att uppnå vision och mål. Huddinge kommun ska som arbetsgivare attrahera och behålla engagerade, kompetenta och professionella medarbetare och chefer.

Mångfalden i kommunen ska speglas i personalsammansättningen och särskilda insatser ska göras av arbetsgivaren och dess representanter för att öka mångfalden bland chefer och medarbetare. Genom att skapa goda förutsättningar, en god arbetsmiljö med ett gott och öppet arbetsklimat lägger kommunen grunden för att alla medarbetare känner delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats. Systematiskt arbetsmiljöarbete är av vikt för att skapa goda arbetsförutsättningar. Det fortsatta arbetet med att behålla och öka Huddinge kommuns attraktivitet som arbetsgivare ska innebära utveckling i alla delar av den sammantagna personalprocessen – attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och belöna.

Aktivt medarbetarskap

Ett aktivt medarbetarskap och inflytande över det egna arbetet är viktigt för att uppnå en god verksamhet. Medarbetarskap handlar om att tillsammans med andra arbeta mot de gemensamma målen. Medarbetarskapet ska kännetecknas av engagemang,

ansvarstagande för sitt eget arbete och helheten, samt en vilja att utvecklas och bidra till verksamhetens utveckling och kvalitet. Alla medarbetare har ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och att leva upp till kommunens gemensamma värden.

Förutsättningarna för ett hållbart medarbetarengagemang ska stärkas. För att kvaliteten i kommunens verksamheter ska vara hög är det avgörande att medarbetare och chefer är motiverade och har goda förutsättningar att göra sitt bästa. Varje medarbetare ska förstå sin verksamhets uppdrag väl och hur den egna insatsen bidrar till verksamhetsutveckling och måluppfyllelse.

Huddinge kommun ska bedriva ett aktivt arbete för att nya medarbetare ska vilja arbeta i kommunen. Lösningen för att ha rätt bemanning ska inte vara att förlita sig på bemanningsföretag som ger kommunen stora utgifter. Vid tillfälliga arbetstoppar kan kommunen hyra in personal. Huvudregeln ska vara att ha egen anställd personal. Under 2018 ska kommunstyrelsen påbörja ett övergripande arbete för att minska kostnaderna för inhyrd personal.

Nuvarande och framtida rekryteringsutmaningar, framförallt inom vård- och omsorg, socialtjänst, pedagogiska verksamheter och samhällsbyggnad, kräver tydliga strategier för den långsiktiga kompetensförsörjningen. Ett arbete för att ta fram en strategi kring långsiktig kompetensförsörjning ska påbörjas under 2018.

Verksamhetsnära utveckling av kommunen som arbetsgivare, sett till främst bristyrkesgrupper, ska understödjas i syfte att stärka konkurrensförmågan. Det innefattar bland annat anpassad introduktion, traineeprogram, samarbete med akademierna gällande kompetensutveckling och praktik, samt möjligheterna att arbeta efter 67 år. Personalförsörjningsmedlen är en viktig del för att möjliggöra verksamhetsnära utvecklingsinitiativ.

Ett fortsatt arbete med att synliggöra och marknadsföra kommunen som arbetsgivare ska göras inom ramen för arbetsgivarvarumärkesarbetet. Detta ska ske särskilt gällande bristyrkesgrupper. En fortsatt ökad rörlighet i form av personalomsättning i Stockholms län ställer ökade krav på såväl rekrytering som introduktion.

Aktivt ledarskap

Ledarskap är en avgörande faktor för möjligheten att lyckas som arbetsgivare och för att nå resultat och få andra med sig i arbetet. I Huddinge kommun kännetecknas det goda ledarskapet av förmågan att få medarbetarna att arbeta i gemensam riktning samtidigt som var och en ges möjlighet att växa in i sitt ansvarstagande. Ledarskapet ska på ett tydligt och engagerande sätt skapa förståelse för uppdraget, klargöra och kommunicera mål och åtaganden, samt skapa och upprätthålla välfungerande arbetsprocesser.

Chefer ska utgöra goda förebilder utifrån kommunens gemensamma värden och driva ett aktivt förändrings- och utvecklingsarbete. Ledarskapet ska främja ett öppet samarbetsklimat, delaktighet i arbetet och goda idéer ska tas tillvara. I ledarskapet finns också ansvar för att ge medarbetare återkoppling, stöd och möjligheter till utveckling i arbetet.

Goda förutsättningar

Goda förutsättningar och en god arbetsmiljö främjar ett hållbart, säkert och långsiktigt arbetsliv med väl fungerande verksamheter som är i ständig utveckling. Arbetslivet ska vara tillgängligt för medarbetare i alla livsfaser och tillgängligt för alla. Kommunen ska sträva efter att medarbetare och chefer ska kunna förena föräldraskap med förvärvsarbete. Delade turer och alla former av diskriminering ska motverkas.

Medarbetarundersökningar visar att en stor del av personalen upplever stress och hög arbetsbelastning som ett problem. Det är viktigt att ta på allvar och kommunen bör inleda ett arbete tillsammans med personalorganisationerna för att vända den här utvecklingen. Arbetet får inte leda till risk för utbrändhet och sjukdom. Många timanställda har en väldigt otrygg tillvaro. Kommunens ska därför inleda ett övergripande arbete med att avskaffa de ofrivilliga timanställningarna. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet.

Efterlevnad av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete är av vikt för att skapa goda arbetsförutsättningar. Andelen certifierade chefer ska öka på alla förvaltningar. Insatser mot den arbetsrelaterade ohälsan ska planeras, genomföras och följas upp på ett systematiskt sätt. Arbetet ska bedrivas utifrån forskning och beprövade erfarenheter i andra kommuner och organisationer.

Kommunens aktiva rehabiliteringsarbete ska fortsätta med fokus på de längre sjukskrivningarna. Sjukfrånvaron ska följas upp och rehabiliterade insatser ska sättas in. Därutöver ska insatser successivt styras mot tidigare skeden. Att säkerställa rätt kvalitet, tillgänglighet och kapacitet på företagshälsovård långsiktigt är av vikt.

Kommunen ska verka för att upphandlingar mer aktivt ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle. Vid offentliga upphandlingar ska kommunen kräva att upphandlade företag ska ha tecknat ett kollektivavtal alternativt kunna visa att det följer de löne- och anställningsvillkor som gäller i Sverige. I samband med att verksamheter upphandlas ska ett personalpolitiskt perspektiv anläggas. De anställda och deras villkor är av hög prioritet. Förbud mot svartarbete ska vara ett tillkommande kontraktsvillkor. På samma sätt ska kommunen (inklusive helägda kommunala företag), vid upphandling, tillämpa regler i enlighet med den så kallade "Nackamodellen" för att motverka svartarbete inom byggbranschen.

Kommunens medarbetare förväntas ha goda kunskaper för att kunna säkerställa kvalitet och ett effektivt arbetssätt. Digitaliseringen ger nya möjligheter till att

underlätta och effektivisera arbetet. För att kunna tillgodogöra sig den nya tekniken ska Huddinge kommun i egenskap av arbetsgivare erbjuda digital kompetensutveckling.

Kommunen ska erbjuda bra arbetsplatser med en god arbetsmiljö och lika villkor. Det ställer krav på ett långsiktigt arbete med insatser för arbetsmiljö, kompetensutveckling, förmåner såväl som arbete för jämställdhet och mångfald och en aktiv lönebildning. Lönebildningen syftar till att uppnå en verksamhet som utvecklas och är effektiv. Lönen ska avspegla befattning, ansvar, kompetens, samt uppnådda mål och resultat. Lönen ska vara individuell och differentierad. Löneskillnader ska kunna motiveras sakligt och får inte vara diskriminerande. Aktiva åtgärder ska sättas in för att få bort osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män och likvärdiga yrken. Det utvecklingsarbetet som sker för att stärka lönebildningsprocessen ska fortsätta.

Sund ekonomi

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

- Ordning och reda i ekonomin är grunden för kommunens verksamhet. Då kan vi investera i skolan och öka kvaliteten i välfärden. Det går före nya skattesänkningar.
- Öka avgiftsfinansieringen inom natur- och byggnadsnämndens och tillsynsnämndens ansvarsområden där det är möjligt
- Kommunen ska aktivt söka extern finansiering t.ex. EU-medel för att utveckla verksamheterna

Det ska vara ordning och reda i kommunens ekonomi. En sund ekonomi handlar i slutändan om våra förutsättningar att värna välfärden och en samhällsmodell som ökar jämlikheten genom hög kvalitet i skola, vård och omsorg. Huddinge kommun ska sträva efter en hållbar ekonomisk utveckling där kostnaderna inte överstiger intäkterna och där kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Det är samtidigt viktigt att det ges utrymme för att förbättra kvaliteten i verksamheterna och möjliggör för nödvändiga investeringar när Huddinge växer. Kommunens resurser ska fördelas jämställt.

Skatteprognoserna för innevarande och de kommande åren präglas av en relativt stabil tillväxt för den kommunala ekonomin, med en viss minskning mot slutet av perioden. Trots den relativt goda tillväxten av skatteunderlaget, och trots att regeringen satsar stort på kommunerna och förutsättningarna för att värna och utveckla välfärden, krävs en återhållsamhet för att kommunen ska kunna bibehålla en sund ekonomi. De ekonomiska förutsättningarna, tillsammans med behovet av en stabil resultatnivå för att klara en sund ekonomi samtidigt som kommunen växer, visar att det finns behov av prioriteringar och effektiviseringar.

En förutsättning för att kommunen ska klara en välfärd av hög kvalitet är en stark och långsiktigt hållbar ekonomi. Det finns inget egenvärde i att ha en kommunalskatt på en viss nivå. Vilken skattesats vi har i kommunen beror dels på vilka ambitioner för välfärden vi har och dels hur effektivt vi bedriver vår verksamhet.

Kommunfullmäktige ska varje år fastställa skattesatsen i Huddinge utifrån kommunens egna behov och förutsättningar. I det sammanhanget måste vi förstå väga in ambitioner och kvalitet i välfärden.

Nämndernas budgetramar är uppräknade för volymökningar, tillkommande lokaler och politiska prioriteringar. Totalt fördelas 119,4 miljoner kronor till nämnderna med fokus på verksamheter som vänder sig till barn och unga.

För att höja kvaliteten i verksamheten får förskolenämnden ett totalt tillskott som motsvarar 2,6 procents uppräknings. Det möjliggör exempelvis 3,3 procent i uppräknings för pedagogernas löner, samt satsningar för resursförstärkning till barn i behov av särskilt stöd. Grundskolenämnden får ett totalt tillskott som motsvarar 2,35 procents uppräknings, vilket exempelvis möjliggör 4,86 procent i uppräknings för lärarnas löners, samt satsningar för att skapa en god studiemiljö och öka likvärdigheten. För att kunna räkna upp ersättningen till gymnasieskolorna för det gemensamma programpriset i gymnasierregionen och för att möjliggöra för fler sommarjobb får gymnasienämnden ett totalt tillskott som motsvarar 1,5 procents uppräknings. Det gör det till exempel möjligt att räkna upp programpriset med cirka 1,8 procent.

Socialnämnden får ett tillskott för att rekrytera och bibehålla kompetens personal inom socialtjänstens verksamhetsområden. Tillskottet motsvarar 1,3 procents uppräknings. Äldreomsorgsnämnden får ett tillskott som motsvarar 1,5 procents uppräknings för att ge bättre förutsättningar för trygghet och god kvalitet.

Med införandet av nya taxor och en satsning på föreningslivet har kultur- och fritidsnämndens budget kunnat räknas upp med 1,7 procent. För att bidra till en tryggare offentlig miljö, upprustning av gator och vägar, samt för att höja vattenstatusen i kommunens sjöar får natur- och byggnadsnämnden ett tillskott som motsvarar 2,3 procents uppräknings.

Resurser har prioriterats för att minska kostnader för inhyrd personal i kommunen, för planering och genomförande av samhällsbyggnadsprojekt i anslutning till Spårväg Syd och Tvärförbindelse Södertörn, för olika insatser för ett tryggt och trivsamt Huddinge och för att förbättra näringslivsklimatet.

Budgethållning

Alla nämnder har ansvar för att hålla budget varje år och prioritera och använda resurserna effektivt. En god budgethållning är avgörande för kommunens samlade ekonomi. Ekonomistyrningsprinciperna är tydliga i att nämnderna har ansvar och befogenheter att fatta nödvändiga beslut för att hålla budget. Stor vikt ska läggas vid regelbunden ekonomisk rapportering och vid kommunstyrelsens ansvar att föreslå åtgärder för det fall att nämnderna brister i sitt ansvar.

Långsiktig balans

Huddinge kommuns finansiella mål är satt med inriktning mot långsiktig hållbar ekonomisk utveckling. För att få ett långsiktigt hållbart resultat som bidrar till att hålla tillbaka lånefinansieringen bör ett årligt överskott på lägst 2 procent av skatt och utjämnning, exklusive exploateringsvinster eftersträvas. Med osäkra ekonomiska förutsättningar i omvärlden är det också viktigt att budgetera ett resultat som klarar att möta svängningar i ekonomin.

Kostnadsnivåerna för verksamheterna ska fortsätta att analyseras och jämföras med andra som underlag för effektiviseringar och omprioriteringar. Detta är särskilt viktigt i de fall där kostnaderna avviker från standardkostnaderna. Jämförelser med andra kommuner indikerar att kostnadsnivån för Huddinges äldreomsorg är hög och behöver analyseras avseende kostnader och kvalitet för att identifiera åtgärder som ger förutsättningar för att bedriva en mer effektiv verksamhet. Det är viktigt att få ut maximal nytta för invånarnas skattemedel.

Ekonomiplan 2018-2020

Budgetförutsättningar

Mål och budget 2018 beslutas samtidigt som svensk ekonomi går mycket bra. Sysselsättningen ökar, arbetslösheten sjunker och tillväxten i skatteunderlaget bedöms som god de kommande åren. Ungdomsarbetslösheten i landet har inte varit såhär låg på 13 år. Regeringens satsningar på kommunerna har varit viktiga för Huddinges ekonomi. Investeringar i välfärden, på ökade lärarlöner, i mindre barngrupper i förskolan, på lågstadiet och statsbidrag för att stödja ökat bostadsbyggande är viktiga för Huddinge. Ett riktat statsbidrag för att öka bemanningen i äldreomsorgen i syfte att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde infördes 2015. Regeringens lärarlönelyft som syftar till att höja läraryrkets attraktionskraft och därigenom förbättra resultaten i skolan innebär 3 miljarder kronor per år 2017-2019 till kommunerna. För höstterminen 2017 och vårterminen 2018 innebär det 30,6 miljoner kronor för Huddinge kommun som huvudman.

Samtidigt som intäkterna växer ökar kostnaderna snabbt – i första hand på grund av demografiska förändringar. Bokslutet för 2015 var negativt och 2016 beror överskottet på större intäkter av engångskaraktär. Nämnderna redovisade ett sammanlagt underskott på 21,1 miljoner kronor. Delårsrapporterna för det första kvartalet 2017 visar dessutom på ett svagt sammantaget resultat för nämnderna och vittnar om att återhållsamhet och långsiktighet blir av fortsatt stor vikt för att klara att upprätthålla en sund ekonomi.

Principer för ekonomistyrning

Nämnderna ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndernas fortsatta budgetarbete ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutveckling som nämnderna själv beräknar, och de prioriteringar nämnderna själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas. *Delårsrapporten per mars* ska vara kortfattad med fokus på den ekonomiska uppföljningen och statusrapportering för utvecklingsåtaganden. *Delårsrapporten per augusti* som granskas av revisionen, är mer omfattande och fylls på med ytterligare nya resultat med analyser och eventuella förbättringsåtgärder.

Ekonomiplan

Ekonomiplanen utgår från den beslutade budgeten för 2017, befolkningsprognos 2017, skatteprognos och preliminära beräkningar över utjämningsystemen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i april 2017.

Intäkterna (skatt och utjämnings) beräknas öka med 4,5 procent för 2018 och därefter med 4,6 procent respektive 5,6 procent för 2019 och 2020.

Resultatet enligt kommunens ekonomiska mål, beräknas till 98,4 mnkr 2018 (1,7 % av skatter och bidrag), 109,2 mnkr 2019 (1,8 %) och 128,5 mnkr 2020 (2,0 %).

Skatt, utjämning och bidrag

Kommunala skattesatsen

Den kommunala skattesatsen i Huddinge år 2018-2020 ska vara 19:87 kronor per skattekrona.

Resultatutjämningsreserv

Huddinge kommun har avsatt 491 miljoner kronor i en resultatutjämningsreserv. Reserven är avsedd att utjämna normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna, med syfte att täcka sviktande skatteunderlag vid befarad eller konstaterad konjunkturedgång. Riktvärdet för när det är tillåtet att disponera medel ur reserven är när den årliga tillväxten i det underliggande skatteunderlaget i riket är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. En ytterligare förutsättning är att medlen från resultatutjämningsreserven ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Finansiella kostnader och intäkter

De finansiella intäkterna består av räntor på främst utlåning och vidareutlåning till kommunala bolag, räntor på banktillgodohavanden eller annan placering av likviditetsöverskott, samt borgensavgifter från kommunala bolag. Finansiella kostnader består av främst räntor på den upplåning som görs av internbanken för vidareutlåning, samt finansiella kostnader för pensionsskulden. Sammantaget har budgeten för finansnettot för 2017 beräknas till 56 miljoner kronor.

Verksamheternas nettokostnader: politiska prioriteringar (119,4 miljoner kronor)

Tack vare den starka svenska ekonomin och regeringens prioriteringar av välfärden i kommunen kan Huddinge kommun ta sig an den demografiska utmaningen med viss tillförsikt. Genom att växa in i det nya, högre resultatmålet görs följande politiska prioriteringar på 119,4 miljoner kronor med fokus på de verksamheter som vänder sig till barn och unga.

Förskolenämnden får ett tillskott med totalt 24,3 miljoner kronor motsvarande 2,6 procents uppräknings för att kunna räkna upp lönerna för pedagogerna i barngrupperna, förstärka resurserna till barn i behov av särskilt stöd och höja kvaliteten i verksamheterna genom att behålla och attrahera behöriga förskollärare och utbildade barnskötare och påbörja arbetet med att öka personatätheten och minska barngruppernas storlek.

Grundskolenämnden får ett tillskott med totalt 41,0 miljoner kronor motsvarande 2,35 procents uppräknings för att kunna höja kvaliteten i skolan och skapa en god studiemiljö för alla elever. Tillskottet ska bidra till ökade kunskapsresultat, förbättrad likvärdighet, trygghet och studiero genom att lärare och personal får en bättre arbetssituation.

Gymnasienämnden får ett tillskott med totalt 8,5 miljoner kronor motsvarande 1,5 procents uppräknings för att kunna räkna upp ersättningen till gymnasieskolorna för det gemensamma programpriset i gymnasierregionen och för att möjliggöra för fler sommarjobb.

Socialnämnden får ett totalt tillskott på 13 miljoner kronor motsvarande 1,3 procents uppräknings. Tillskottet ska bidra till att rekrytera och behålla kompetent personal inom socialtjänstens verksamhetsområden.

Äldreomsorgsnämnden får ett totalt tillskott på 11 miljoner kronor motsvarande 1,5 procents uppräknings för att ge bättre förutsättningar för trygghet och god kvalitet.

Kultur- och fritidsnämnden får ett tillskott på 1 miljon kronor motsvarande 0,5 procents uppräknings för att öka förutsättningarna för föreningslivet i Huddinge att bedriva en bra verksamhet. Kultur- och fritidsnämnden får behålla pengarna för taxeräkter i och med kommunfullmäktiges beslut att avskaffa 0-taxan för föreningslivet. Det uppskattas ge nämnden 2,5-3 miljoner kronor på årsbasis.

Natur- och byggnadsnämnden får ett tillskott på 4 miljoner kronor motsvarande 2,3 procents uppräknings för att bidra till en tryggare offentlig miljö, upprustning av gator och vägar och höja vattenstatusen i kommunens sjöar.

Kommunstyrelsen får ett totalt tillskott på 10 miljoner kronor motsvarande 2,8 procents uppräknings. 1 miljon kronor är avsatta för att påbörja ett arbete för att minska kostnaderna för inhyrd personal. 1 miljon kronor avsätts för att förbättra näringslivsklimatet i kommunen. 3 miljoner kronor är avsatt för samhällsplanering och medborgardialog i tidiga skeden. 2 miljoner kronor är avsatt för att stärka lokalplaneringen. 1 miljon kronor är avsatt för att genomföra fler åtgärder inom ramarna för parkprogrammet och cykelplanen. 1 miljon kronor är avsatt för Södertörns brandförsvärsförbund. 1 miljon är avsatta för att genomföra det allmänna valet 2018.

I budgeten avsätts 6,6 miljoner kronor i medelsreserven för att säkra de extraordinära kostnader för flyktmottagandet som inte finansieras av ersättningar från Migrationsverket.

Volym

Volymökningar är beräknade med kommunens befolkningsprognos och verksamhetsstatistik som grund. För perioden beräknas ökade behov av kommunal service till följd av demografiska förändringar till 400 miljoner kronor. Detta inkluderar ett utrymme för lokaler med 8 miljoner kronor. Störst procentuell ökning har budgeterats för socialnämnden och därefter för gymnasieskolan och äldreomsorgsnämnden. Kostnadsökningar med anledning av volym öppnar för 2018 till 111,8 miljoner kronor. För hela planeringsperioden beräknas ökade behov av kommunal service till följd av demografiska förändringar till 400 miljoner kronor.

Lokaler (96,3 miljoner kronor)

I budgeten för 2018-2020 har medel avsatts för tillkommande lokalhyror för förskolor (19 miljoner kronor), grundskolor (26 miljoner kronor) och gymnasieskolor (10 miljoner kronor), enligt modell för resurstilldelning. Därutöver har 33 miljoner kronor avsatts i medelsreserven för om- och nybyggnation av förskolor, skolor och anläggningar för kultur- och fritid, för ytterligare prioritering i arbetet med nämndernas verksamhetsplaner. För övriga nämnder ingår utrymmet för tillkommande lokalhyror i volymtilldelningen med totalt 8 miljoner kronor 2018-2020.

I dagsläget finns det osäkerheter vad gäller kostnadsnivåer för lokalobjekt som är på väg att färdigställas och tas i bruk. Det avser bland annat tillkommande anläggningar för kultur och fritid. Ett ytterligare utrymme på 8 miljoner kronor för lokaler avsätts därför i medelsreserven för att möta justeringar i slutliga hyresnivåer.

Uppräkning för löner, hyror och priser

Fortsatt utmanande ekonomiska förutsättningar gör att det i budgeten inte finns några generella uppräkningsfaktorer för 2018. De flesta nämnderna får dock uppräkningsfaktorer mellan 0,5 och 3 procent för att kunna utveckla och värna verksamheterna.

Generella statsbidrag, omprioriteringar/tekniska justeringar m.m.

De generella statsbidragen i kommunala utjämningsystemet har justerats till följd av ökningsfaktorer/ändringar i den kommunala verksamheten enligt beslut i budgetpropositionen. I budgeten justeras nämndernas ramar med motsvarande andel som det generella statsbidraget beräknas ge för Huddinge kommun.

Huddinge har fått 0,04 miljoner kronor år 2018 för betygssättning i moderna språk varje termin från och med årskurs 6.

För att erbjuda lovskola i två veckor per läsår för elever i årskurserna 8 och 9, samt på sommaren efter årskurs 9 i grundskolan utökas budgeten med 0,3 miljoner kronor 2018.

För att förbättra möjligheterna att tidigt kunna ge stöd efter behov ("läsa-skriva-räkna-garantin") tillförs anslaget 130 miljoner kronor från och med 2018, motsvarande 1,4 miljoner kronor till Huddinge.

Förslagen för att skapa en rättvis och likvärdig bedömning av de nationella proven innebär möjliga effektiviseringar och anslaget har därför beräknats kunna minskas med 61 miljoner kronor årligen 2018-2021, vilket motsvarar 0,7 miljoner kronor för Huddinge.

Utbetalning av pensioner intjänade före år 1998 beräknas till 2 miljoner kronor lägre än i budget 2017.

Kommunerna använder sedan 2014 komponentmetoden för avskrivning av vissa anläggningstillgångar. Visst underhåll av gator och vägar redovisas då som en investering och belastar resultatet som avskrivningskostnad. Natur- och byggnadsnämndens budgetram utökas därför med 2 miljoner kronor.

Avskrivningarna beräknas öka med 19 miljoner kronor 2018 och kapitaltjänstintäkterna har räknats upp med 7 miljoner kronor.

Intäkter av exploateringsverksamheten beräknas till 210 miljoner kronor, vilket är 80 miljoner kronor högre än budgeten för 2017.

Ekonomiplan

	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhetens kostnader/intäkter	-5 777,9	-6 025,5	-6 335,4
Exploateringsverksamhet	210,0	210,0	200,0
Avskrivningar	-140,2	-156,4	-176,4
Verksamhetens nettokostnader	-5 708,1	-5 971,1	-6 311,8
Skatteintäkter	4 971,2	5 145,2	5 330,4
Generella statsbidrag och utjämning	989,1	1 091,2	1 256,7
Skatter utjämning och statsbidrag	5 960,3	6 236,4	6 587,1
Finansiella intäkter	260,4	260,4	260,4
Finansiella kostnader	-204,2	-205,7	-207,2
Resultat	308,4	319,2	328,5
Ekonomiskt mål	98,4	109,2	128,5
Ekonomiskt mål % av skatt m m	1,7 %	1,8 %	2,0 %
Verksamhetens netto, exkl. expl	-5 918,1	-6 181,9	-6 511,8
+/- per år, mnkr	-273,4	-263,8	-329,9
+/- per år, %	4,8 %	4,5 %	5,3 %
Skatt m m	5 960,3	6 236,4	6 587,1
+/- per år, mnkr	258,6	276,1	350,7
+/- per år, %	4,5 %	4,6 %	5,6 %

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader 2017-2020, miljoner kronor

Nettomnkr	TOT	KS	FSN	GSN	GN	SN	ÄN	KFN	NBN	TN	Rev	ÖF	Reserv	Finansf	Exploat	Avskrivn.
Budget 2017	-5 514,7	-492,5	-812,8	-1 640,4	-549,3	-978,2	-701,9	-201,5	-152,9	-7,6	-3,3	-8,3	-56,3	81,8	130,0	-121,5
Statsbidrag, tekniska justeringar m.m.	71,6	0,0	0,0	-1,1	0,0	2,0	2,0	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,5	80,0	-18,7
Volymmer	-111,8	0,0	-12,8	-37,0	-10,1	-25,8	-20,1	-2,4	-3,3	-0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaler	-33,8	0,0	-4,3	-8,3	-4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-17,0	0,0	0,0	0,0
IT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Politiska prioriteringar	-119,2	-10,0	-24,3	-41,0	-8,5	-13,0	-11,0	-1,0	-4,0	0,0	0,0	0,0	-6,4	0,0	0,0	0,0
Budget 2018	-5 708,1	-502,5	-854,2	-1 727,9	-572,0	-1 015,0	-731,0	-204,9	-162,2	-7,8	-3,4	-8,5	-79,7	91,3	210,0	-140,2
Statsbidrag, tekniska justeringar m.m.	-6,3	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	6,6	4,3	0,0	-16,2
Volymmer	-136,0	-8,2	-21,1	-35,2	-17,3	-32,7	-13,6	-3,0	-4,2	-0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaler	-24,0	0,0	-6,5	-9,2	-4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,1	0,0	0,0	0,0
IT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uppräkning	-97,5	-8,2	-16,4	-32	-10,0	-14,0	-9,0	-4,0	-3,4	-0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Politiska prioriteringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Plan 2019	-5 971,9	-517,9	-898,2	-1 804,3	-603,6	-1 061,6	-753,6	-211,9	-171,8	-8,2	-3,6	-8,9	-77,4	95,5	210,0	-156,4
Statsbidrag, tekniska justeringar m.m.	-26,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	-10,0	-20,0
Volymmer	-152,5	-7,9	-26,8	-34,3	-19,7	-32,0	-24,1	-2,9	-4,2	-0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaler	-38,5	0,0	-7,8	-8,6	-1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-20,3	0,0	0,0	0,0
IT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uppräkning	-122,9	-10,1	-20,3	-36,7	-12,3	-19,5	-15,0	-5,0	-3,5	-0,2	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Plan 2020	-6 311,8	-535,9	-953,1	-1 884,0	-637,3	-1 113,2	-792,7	-219,8	-181,5	-8,6	-3,7	-9,3	-97,7	101,5	200,0	-176,4

Kommunstyrelsen

Ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen är kommunens centrala arbetsgivarorgan, tillika löne- och pensionsmyndighet. Kommunstyrelsen leder arbetet med att samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, tillser att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret, samt håller fortlöpande uppsikt över verksamheten i de kommunalförbund och företag som kommunen äger eller annars har intresse i.

Kommunstyrelsens uppdrag regleras i kommunallagen och i reglementet för kommunstyrelsen (HKF 9200). Kommunstyrelsens förvaltning ska stödja kommunstyrelsen i dess uppgift att svara för kommunens ledning, styrning och uppsikt. Arbetet genomförs i nära samarbete med kommunens övriga förvaltningar och bolag.

Kommunstyrelsens förvaltning ska stimulera övriga förvaltningar och verksamheter till att bedriva en så bra verksamhet som möjligt utifrån de politiska mål som fastställts av kommunfullmäktige, samordna förvaltningarnas arbete i frågor av kommungemensamt intresse och stödja dem i deras arbete att erbjuda kommunens invånare en så god service som möjligt utifrån givna resurser. Förvaltningen ska driva ett kommungemensamt arbete för en långsiktigt hållbar utveckling.

Förvaltningen ska också utifrån politiska mål främja en hållbar samhällsutveckling och ett hållbart samhällsbyggande i Huddinge. Det gäller allt från mark- och exploateringsfrågor till planprogram, detaljplaner och övergripande miljöfrågor.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan. Kommunstyrelsen får ett totalt tillskott på 10 miljoner kronor.

I mål och budget prioriteras insatser som leder till att fler Huddingebor får ett jobb. Ett särskilt fokusområde är näringslivsklimatet och kommunstyrelsen får därför 1 miljon kronor för att genomföra insatser under 2018 för att förbättra näringslivsklimatet.

Huddinge har landets tredje högsta kostnader för inhyrd personal. Kommunstyrelsen får därför 1 miljon kronor för att påbörja ett arbete för att minska kostnaderna för inhyrd personal.

Resurser ska prioriteras för planering och genomförande av samhällsbyggnadsprojekt i anslutning till Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn. Utbyggd samhällsservice ska ges samma prioritet som bostäder och arbetsplatser. Kommunstyrelsen får ett tillskott med 3 miljoner kronor för samhällsplanering och medborgardialog i tidiga skeden samt 2 miljoner kronor för att stärka lokalplaneringen.

För att prioritera att genomföra fler åtgärder i kommunens parkprogram och cykelplan avsätts 25 mnkr i investeringsutrymme (1 miljon kronor för avskrivningar) hos kommunstyrelsen.

För att möta uppräknig av avgiften till Södertörns brandförvarsförbund avsätts 1 miljon kronor i kommunstyrelsens budget.

För att genomföra det allmänna valet 2018 får kommunstyrelsen 1 miljon kronor.

Kommunstyrelsen ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Kommunstyrelsens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som styrelsen själv beräknar och de prioriteringar som styrelsen själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Kommunstyrelsen ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Förskolenämnden

Ansvarsområde

Förskolenämnden ska inom Huddinge kommun ansvara för förskola och annan pedagogisk verksamhet i form av pedagogisk omsorg och öppen förskola. Nämndens uppdrag innefattar alla uppgifter som enligt skollagen eller annan författning inom angivna verksamheter ankommer på kommunen. Förskolenämnden fullgör även kommunens uppgifter när det gäller bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

I budgeten har medel avsatts för tillkommande lokalhyror för förskolor (19 miljoner kronor), enligt nuvarande modell för resurstilldelning. Därutöver har 33 mnkr avsatts i medelsreserven för om- och nybyggnation av förskolor, skolor och anläggningar för kultur och fritid, för ytterligare prioritering i arbetet med nämndernas verksamhetsplaner.

Förskolenämnden får ett tillskott med totalt 24,3 miljoner kronor motsvarande 2,6 procents uppräknings för att kunna räkna upp lönerna för pedagogerna i barngrupperna, förstärka resurserna till barn i behov av särskilt stöd och höja kvaliteten i verksamheterna genom att behålla och attrahera behöriga förskollärare och utbildade barnskötare och påbörja arbetet med att öka personatätheten och minska barngruppernas storlek.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Grundskolenämnden

Ansvarsområde

Grundskolenämnden ska fullgöra de uppgifter enligt skollagen och annan författning inom utbildningsområdet, som ankommer på kommunen som huvudman för skolväsendet i Huddinge kommun. Detta gäller med undantag för de uppgifter, som ska handhas av förskolenämnden och gymnasienämnden enligt deras respektive reglementen.

Grundskolenämnden fullgör även kommunens uppgifter inom följande områden:

- a) bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer, samt
- b) förvaltning av Stiftelsen Skolstyrelsens samfond.

Grundskolenämnden skall vara anställningsmyndighet både för den egna nämndens personal liksom för förskolenämndens och för gymnasienämndens personal.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2017 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

I budgeten har medel avsatts för tillkommande lokalhyror för grundskolor (26 miljoner kronor), enligt nuvarande modell för resurstilldelning. Därutöver har 33 mnkr avsatts i medelsreserven för om- och nybyggnation av förskolor, skolor och anläggningar för kultur och fritid, för ytterligare prioritering i arbetet med nämndernas verksamhetsplaner.

Grundskolenämnden får ett tillskott med totalt 41,0 miljoner kronor motsvarande 2,35 procents uppräknings för att kunna höja kvaliteten i skolan och skapa en god studiemiljö för alla elever. Tillskottet ska bidra till ökade kunskapsresultat, förbättrad likvärdighet, trygghet och studiero genom att lärare och personal får en bättre arbetssituation.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Gymnasienämnden

Ansvarsområde

Gymnasienämnden ska inom Huddinge kommun fullgöra kommunens uppgifter såsom huvudman för

1. gymnasieskolan,
2. gymnasiesärskolan,
3. kommunens vuxenutbildning,
4. särskild utbildning för vuxna, och
5. utbildning i svenska för invandrare.

Nämndens uppdrag innefattar alla uppgifter, som, enligt skollagen eller annan författning inom utbildningsområdet, ankommer på kommunen, som huvudman för de skolformer som anges i första stycket. Här ingår bland annat att handlägga frågor, som ska handläggas av kommunen enligt 15–22 kap. skollagen.

Inom ramen för de uppgifter gymnasienämnden ska fullgöra enligt första stycket äger även nämnden handlägga frågor om entreprenad men ej frågor om samverkan i enlighet med bestämmelserna i 23 kap. skollagen.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

I budgeten för har medel avsatts för tillkommande lokalhyror för gymnasieskolor (10 miljoner kronor), enligt nuvarande modell för resurstilldelning. Därutöver har 33 mnkr avsatts i medelsreserven för om- och nybyggnation av förskolor, skolor och anläggningar för kultur och fritid, för ytterligare prioritering i arbetet med nämndernas verksamhetsplaner.

För att kunna värna och utveckla verksamheten tilldelas gymnasienämnden 8,5 miljoner kronor i form av en uppräknings av budgeten. 0,5 miljoner kronor av uppräknings är avsedda för att öka antalet sommarjobb så att fler unga i ett tidigt skede ska få möjlighet att komma i kontakt med arbetsmarknaden.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Socialnämnden

Ansvarsområde

Socialnämnden är den nämnd som ska fullgöra Huddinge kommuns uppgifter inom socialtjänsten med undantag för äldreomsorgen. Ansvaret omfattar följande verksamhetsområden:

Myndighetsutövning gällande socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Utifrån gällande lagstiftning ansvara för att utreda, besluta om och följa upp insatser och bistånd för personer med fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar som är i behov av stöd i sin dagliga livsföring. Ansvara för frågor som rör kommunens betalningsansvar. Utreda behov av färdtjänst, samt utreda och fatta beslut om riksferdtjänst.

Vård och behandling

Stöd och behandling till familjer och enskilda i livsföringen om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Förebyggande arbete och vid behov stöd, vård och behandling till barn och ungdomar, samt vård- och behandlingsstöd till missbrukare. Stöd till personer med långvarigt psykiskt funktionshinder.

Familjerättsliga frågor i form av myndighetsutövning gällande faderskapsutredningar, adoptioner, vårdnad, boende och umgänge. Familjerådgivning med kundval inom kommunen, samt enligt avtal familjerådgivning för familjer i kommunerna Botkyrka, Salem och Nynäshamn.

Funktionshinderområdet

Insatser till personer som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, och personer med funktionshinder yngre än 65 år som får stöd enligt socialtjänstlagen, samt vissa fall även hälso- och sjukvårdslagen.

Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd

Samordningsansvar av kommunens insatser för arbetslösa och beställarnämnd vad gäller arbetsmarknadsrelaterad utbildning. Arbetsmarknadsåtgärder såsom vägledning och coachning, arbetsträning och praktikplatser i nära samverkan med Arbetsförmedlingen. Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) till enskilda och familjer.

Ansvar för ekonomisk komplettering för de flyktingar som har under 25 procent prestationsförmåga och därmed inte kvalificerar sig för etableringsersättning, samt hjälpa till med försörjningen för de flyktingar som befinner sig i övergången mellan ersättning från Migrationsverket och ersättning från Arbetsförmedlingen.

Kommungemensamma frågor

Socialnämnden ansvarar också för mottagandet av nyanlända enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Socialnämnden ansvarar även för handläggning av ansökningar och beslut gällande alkoholärenden. Vidare ansvarar nämnden för att utöva tillsyn över tobaks- och folkölsförsäljning, samt tillsyn av försäljning av receptfria läkemedel utanför apotek.

Nämnden är också remissinstans enligt lotterilagen och lagen om anordnande av visst automatspel. Nämnden ansvarar också för bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer, bostadsförtursprövning/hantering avseende förtur av sociala och/eller medicinska skäl i enlighet med de avtal som slutits mellan kommunen och enskilda bostadsföretag, samt det ansvar som ankommer på kommunen enligt begravningslagen.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

Socialnämnden får ett totalt tillskott på 13 miljoner kronor motsvarande 1,3 procents uppräknings som är prioriterat för insatser till barn och unga och till insatser inom funktionshinderområdet. Tillskottet ska bidra till att rekrytera och behålla kompetent personal inom socialtjänstens verksamhetsområden.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Äldreomsorgsnämnden

Ansvarsområde

Äldreomsorgsnämnden ska inom Huddinge kommun ansvara för följande uppgifter rörande äldre människor, samt för personer, som – utan att tillhöra gruppen äldre människor – har behov av stöd och hjälp och där behovet har sin grund i att personen i fråga har drabbats av en så kallad åldersrelaterad sjukdom:

- Myndighetsutövning och insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453) med undantag för försörjningsstöd, samt insatser för missbrukare (5 kap. 9 § socialtjänstlagen),
- ledningen av den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som åvilar kommunen, samt
- Utredning av färdtjänst enligt lagen (1997:736) och beslut enligt lagen (1997:735) om riksferdtjänst.

Äldreomsorgsnämnden ska också svara för följande uppgifter:

- kost och dietfrågor inom äldreomsorgen,
- bidrag till verksamhetsanknutna frivillig-organisationer,
- förvaltningen av Stiftelsen Lars Larssons fond, Stiftelsen Klara Hults fond och Stiftelsen Elin Maria Rataplang's fond, samt
- frågor enligt lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för hälso- och sjukvård såvitt de rör betalningsansvaret för personer tillhörande den krets som anges i 1 §.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

Äldreomsorgsnämnden får ett totalt tillskott på 11 miljoner kronor motsvarande 1,5 procents uppräknings för att ge bättre förutsättningar för trygghet och god kvalitet inom äldreomsorgen.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Kultur- och fritidsnämnden

Ansvarsområde

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar inom kulturområdet för biblioteksverksamhet, Kulturskolan, bidrag till kulturföreningar och studieförbund, kulturarrangemang och kulturverksamhet för alla åldrar, kulturverksamhet för funktionsnedsatta, kulturstipendier, inköp och registrering av konst, samt bevakning av kulturmiljö- och kulturarvsfrågor.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar inom fritidsområdet för öppen barn- och ungdomsverksamhet, stöd och bidrag till föreningar, fritidsverksamhet för funktionshindrade, upplåtelse av lokaler och anläggningar, samverkan med fastighetsägare och andra förvaltningar avseende drift och skötsel av lokaler och anläggningar, genomförande av kommunens områdesdagar, samt lotteritillstånd till föreningar.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar även för att samordna ungdomspolitiken och stödja utvecklingen av ungdomsdemokratien.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

För att kunna möjliggöra för föreningslivet att verka på goda villkor i kommunen tilldelas kultur- och fritidsnämnden 1 miljon kronor i form av en uppräkningsbudget.

I dagsläget finns det osäkerheter vad gäller kostnadsnivåer för lokalobjekt som är på väg att färdigställas och tas i bruk. Det avser bland annat tillkommande anläggningar för kultur och fritid. Ett ytterligare utrymme på 8 mnkr för lokaler avsätts därför i medelsreserven för att möta justeringar i slutliga hyresnivåer.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att införa taxor för vuxna vid upplåtelse av lokaler. Beräknad intäktsökning för taxorna uppskattas till 2,5-3 mnkr på årsbasis. Utrymmet budgeteras hos kultur- och fritidsnämnden.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Natur- och byggnadsnämnden

Ansvarsområde

Natur- och byggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter som ankommer på byggnadsnämnd och för uppgifter inom plan- och byggväsendet. Nämnden äger besluta om detaljplaner vilka inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt, med vissa undantag. Kommunstyrelsen har dock ansvaret för översiktsplaneringen och för övriga detaljplaner. Nämnden svarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, torg och andra allmänna platser.

Natur- och byggnadsnämnden svarar för kommunens kartförsörjning och Gis-samordning, samt det stomnät som behövs för den mätningstekniska verksamheten i kommunen. Nämnden ansvarar även för naturvårdsfrågor, samt skötsel och förvaltning av naturreservaten i kommunen. Nämnden ansvarar för byggnation, drift och underhåll av kommunens jordbruksfastigheter.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

Natur- och byggnadsnämnden får 4 miljoner kronor i form av en uppräkningsbudget. 0,5 miljoner kronor är avsedda för att förbättra vattenstatusen i kommunens sjöar. 2 miljoner kronor är avsedda för att göra den offentliga miljön i kommunen bättre genom drift av utemiljöer och bekämpning av klotter.

Kommunen har en underhållsskuld inom gator och vägar som nu successivt åtgärdas. Natur- och byggnadsnämndens investeringsbudget för upprustning av gator och vägar utökas därför med 30 miljoner kronor till 50 miljoner kronor 2018 (1,5 miljoner kronor för avskrivningar). Det är en satsning på motsvarande nivå som genomförs under 2017 och på en nivå som möjliggör att underhållsberget åtgärdas på 5-7 år.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Tillsynsnämnden

Ansvarsområde

Tillsynsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Nämnden fullgör kommunens uppgifter

1. som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken,
2. när det gäller att utöva den omedelbara tillsynen enligt tobakslagen (1993:581) över de miljöer och lokaler för vilka Folkhälsomyndigheten har den centrala tillsynen,
3. vad avser offentlig kontroll av efterlevnaden av livsmedelslagen och andra bestämmelser, vilka anges i 11 § livsmedelslagen,
4. tillsyn enligt 16 § strålskyddsförordningen (1988:293),
5. svara för prövning av dispenser från föreskrifter i naturreservat, naturminne, biotopskyddsområden och djur- och växtskyddsområden som beslutats av kommunen varvid beslutsbefogenheten dock inte skall gälla ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, samt
6. svara för prövning av ansökningar om strandskyddsdispens enligt reglerna i 7 kap. miljöbalken liksom för tillsynen över efterlevnaden av strandskyddet.

Det ankommer på tillsynsnämnden att:

1. följa utvecklingen inom kommunen i miljö- och hälsoskyddshänseende och andra frågor inom nämndens ansvarsområde och därvid utarbeta de förslag som är påkallade,
2. medverka i planering där miljö- och hälsoskyddsfrågor eller andra frågor inom nämndens ansvarsområde berörs.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för 2018 framgår av texter och tabeller i avsnittet Ekonomiplan.

Nämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Nämndens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Revision

Budget enligt tabell i avsnittet Ekonomiplan.

Reserverade medel

Budget enligt tabell i avsnittet Ekonomiplan.

Finansförvaltningen

Budget enligt tabell i avsnittet Ekonomiplan.

Exploateringsverksamhet

Budget enligt tabell i avsnittet Ekonomiplan.

Avskrivningar

Budget enligt tabell i avsnittet Ekonomiplan.

Investeringsplan 2018-2020

Huddinge kommun växer kraftigt och därmed kommer också behovet av investeringar i kommunal infrastruktur att öka i omfattning. Här ingår att även kommunens bolag kommer att ha betydande behov av investeringar, till exempel för att bygga nya verksamhetslokaler, bostäder och underhålla befintligt fastighetsbestånd. Strategier för kommunens långsiktiga finansiering har beslutats av kommunfullmäktige och implementering av dessa pågår. I Strategier för långsiktig finansiering för Huddinge kommunkoncern beslutades bland annat att kommunfullmäktige ska fastställa en investeringsram för Huga Fastigheter AB och en för Huddinge kommun. Som en del i arbetet med den långsiktiga finansieringen pågår en delning av Huga Fastigheter AB i två nya bolag, ett bolag med bostäder och kommersiella fastigheter och ett bolag med samhällsfastigheter/kommunala verksamhetslokaler. Som en följd av beslutade åtgärder för att effektivisera kommunens lokalförsörjning har roller och ansvar i processen förändrats. Med beaktande av de ovan beskrivna förändringar ska investeringsplanen för 2018-2020 utvecklas och kompletteras med investeringsram för de nya bolagen för förnyat beslut i kommunfullmäktige i anslutning till verksamhetsplaneringen för 2018.

Kommunens investeringsbudget består av följande huvudområden:

Nämnders investeringar till följd av nya/förändrade lokaler, löpande re- och nyinvesteringar av inventarier och utrustning, IT-investeringar, löpande investeringar i gator, gatubelysning, broar, med mera och samhällsbyggnadsprojekt.

Samhällsbyggnadsprojekt består av exploateringsverksamhet med därtill hörande infrastrukturinvesteringar i bland annat gator och vägar och kommunstyrelsens gator, parker, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder, vattenvård med mera. För samhällsbyggnadsprojekt tillämpas en princip som innebär att investeringar som kommunen genomför i exploateringsprojekt i normalfallet tas upp som anläggningstillgång och skrivs av enligt plan. Ett färdigt exploateringsområde består ofta av tomtmark som avyttras, samt mark och markanläggningar som utgör allmän plats vilka kvarstår i kommunens ägo såsom matargator och andra områdesspecifika anläggningar, till exempel parker. Det förekommer också att tomtmark inte avyttras utan i stället upplåts med tomträtt. Tillgångar som tillhör kommunen ska tas upp som anläggningstillgång och skrivs av enligt plan medan tomtmarken som säljs tas upp som försäljningsintäkt.

Investeringsplanen omfattar satsningar på viktiga samhällsbyggnadsprojekt, samt på cykelstråk, lekplatser, parker och upprustning av kommunens gator och vägar. De totala investeringarna för 2018 är budgeterade till 632 mnkr, samt till 471 mnkr för 2019 och 284 mnkr för 2020. Sammantaget 1 387 mnkr. Avskrivningarna för 2018 beräknas uppgå till 140 mnkr, samt till 156 mnkr respektive 176 mnkr för åren 2019-2020.

Finansiering av avskrivningar

Samtliga nämnder erhåller en ram för investeringar som man själva får finansiera. Det vill säga kapitalkostnader måste finansieras inom den ram för driftbudgeten som kommunfullmäktige antar. Undantag görs för investeringar i samhällsbyggnadsprojekt, gator och vägar, samt lantegendomar där ramen för kapitalkostnader justeras efter faktisk kostnad.

Lokaler – investeringar

I investeringsbudgeten kan nämnder begära ram för ny utrustning i samband med ny- och ombyggnationer enligt lokalförsörjningsplanerna. För 2018–2020 planeras flera större ny- och ombyggnader. Det gäller bland annat förskolor och skolor.

Övriga större investeringar

Under kommunstyrelsen budgeteras investeringar för gemensamma investeringar i IT-infrastruktur, IT-drift och övergripande IT-system. Investeringsutrymmet är utökat jämfört med tidigare års plan för att möjliggöra investering i fibernät och därigenom få en mer kostnadseffektiv kommunikation i framtiden.

Natur- och byggnadsnämndens löpande investeringar i bland annat:

- Beläggningsarbeten
- Gatubelysning
- Broar/tunnlar
- Dagvattenbrunnar

Kommunen har en underhållsskuld inom gator och vägar. Natur- och byggnadsnämndens investeringsbudget för upprustning av gator och vägar utökas därför med 30 miljoner kronor till 50 miljoner kronor 2018.

Investeringsramen för övriga nämnder utgår i huvudsak från beskrivningar i nämndernas budgetunderlag.

Samhällsbyggnadsprojekt

Planen för samhällsbyggnadsprojekt är ett styrdokument för kommunens samhällsbyggande. Med planen för 2017-2019, kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2017 och uppskattningar av behov av tillkommande projekt som underlag har en investeringsram för fortsatt planering och prioritering tagits fram till Mål och budget. Med samhällsbyggnadsprojekt avses exploateringsprojekt och investeringsprojekt, inklusive kommunstyrelsens investeringar i gator, parker, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder, vattenvård med mera.

Planen innehåller ett stort antal projekt som leder till en betydande exploateringsvinst och omfattande investeringar. De projekt som ingår i planen genererar en exploateringsvinst på totalt 1 660 miljoner kronor, medan nettoinvesteringar i

exploateringsprojekten uppgår till 1 180 miljoner kronor. Olika förutsättningar gäller för olika typer av projekt. Vissa projekt ger ett ekonomiskt överskott, några går jämt ut och andra ger ett underskott. För perioden utgörs en stor del av nettoinvesteringarna av utbyggnad av tidigare fritidsområden som Vidja och Gladö kvarn. Med *genomförandeprojekt* avses projekt som är bundna genom avtal och/eller antagna detaljplaner och genomförandebeslut. Med *planeringsprojekt* avses projekt som är under planering och där ingen detaljplan ännu är antagen. För dessa finns ännu möjlighet att påverka det ekonomiska utfallet eller avbryta projektet. Under kategorin *övrigt* ingår framför allt försäljning av industrimark och villatomter.

Redovisningen i sammanställningen bygger på enskilda exploateringskalkyler för projekten och redovisar exploaterings- och investeringsnetton för respektive projekt. Framför allt kan de projekt som befinner sig i planeringsskede få förändrade utfall då det finns en större osäkerhet beroende på kommande vägval under planeringsprocessen. Sammanställningen kan trots viss osäkerhet ändå ge en uppfattning om omfattningen på de ekonomiska konsekvenser samhällsbyggnadsprojekten medför.

Det är svårt att göra årsvisa bedömningar eftersom att tidplaner lätt kan förskjutas på grund av projektens komplexitet eller överklagade beslut. Relativt stora belopp kan därför förskjutas över ett årsskifte och påverka den årsvisa planeringen utan att det ekonomiska resultatet som helhet förändras.

Utöver dessa exploateringsprojekt innefattar samhällsbyggnadsprojekten nu även kommunstyrelsens övriga investeringar i den fysiska miljön, som exempelvis investeringar i gator, parker, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder, vattenvård med mera. I sammanställningen är detta investeringsutrymme benämnt *Investeringsprojekt inklusive vattenvård*. Investeringsutrymmet har utökats de senaste åren som en ökad ambitionsnivå särskilt avsedd för upprustning av regionala cykelstråk, samt för att skapa fler attraktiva lekplatser och parker för huddingeborna. Utrymmet för 2018-2020 ligger på 200 miljoner kronor per år, vilket motsvarar nivån för 2017 (inklusive saldoöverföringar från 2016). Den slutligt prioriterade nivån på utrymmet ska fastställas av kommunfullmäktige i anslutning till verksamhetsplaneringen för 2018. Här ska då kommunkoncernen sammantaga behov av investeringar och det långsiktigt finansiella utrymmet vägas in.

I tabellen *Samhällsbyggnadsprojekt exploatering* redovisas budget för 2018, samt plan för 2019-2020. Beräknad exploateringsvinst är 620 miljoner kronor under planeringsperioden. Nettoinvesteringarna beräknas uppgå till 275 miljoner kronor. Då nettoinvesteringar redovisas enligt gällande plan för samhällsbyggnadsprojekt sker investeringskostnaderna relativt snart i tid medan gatukostnadsintäkter väntas först under slutet av perioden för den ekonomiska planen. Detta medför att de årsvisa nettoinvesteringarna blir lägre under slutet av perioden eftersom att merparten av investeringarna är utförda och gatukostnadsintäkter beräknas inkomma. Inkluderas *Investeringar inklusive vattenvård* summerar investeringsutrymmet för samhällsbyggnadsprojekt till 875 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsprojekt – sammanställning tkr

Genomförandeprojekt	Aktuell prognos totalt resultat			Budget 2018		Plan 2019		Plan 2020	
	Ex ploatering	Inv estering	Netto	Ex ploatering	Inv estering	Ex ploatering	Inv estering	Ex ploatering	Inv estering
<i>Bostäder</i>									
Hageby	1 472	-14 872	-13 400	0	500	0	600	0	600
Talldalsvägen	19 603	-22 787	-3 185	0	1 800	0	1 440	0	800
V isättra Å ngar II	68 378	-16 404	51 974	0	0	0	0	0	0
V istabergs allé 1	33 027	-27 180	5 847	0	503	0	148	0	0
Glömsta Gård	896	-1 411	-515	0	100	0	100	0	100
Backen Översikt	29 272	-15 601	13 671	0	4 000	0	3 500	0	0
Glömsta Kristinavägen	30 263	-14 329	15 934	3 600	200	0	200	0	200
Å ngarna	11 608	-2 776	8 832	0	0	0	0	0	0
Gladökvärrn (förtätn omr)	1 919	-127 519	-125 600	3 500	-52 500	0	-24 000	0	31 917
Furuhöjdsområdet	4 192	-5 957	-1 766	0	600	0	839	0	700
Balingsnäs, västra	53 143	-14 792	38 351	0	0	0	0	0	0
Kvarnbergsplan	51 731	-19 431	32 300	0	0	0	0	0	0
Högmora etapp 1	-1 173	-50 206	-51 379	0	7 810	0	35 410	0	0
Högmora etapp 2	-477	-54 936	-55 413	0	-32 309	0	5 395	0	23 000
Sändaren	25 822	-1 786	24 036	0	0	0	0	0	0
V idja detaljplan	-701	-19 691	-20 392	0	1 500	0	1 500	0	1 500
Mellansjö	3 954	-8 797	-4 843	-50	-500	-50	-1 500	0	0
V årby Haga	78 513	-8 702	69 811	-55	-2 100	-11	-6 000	0	0
V ästra V årberget	32 607	-3 905	28 703	2 982	750	3 000	0	0	0
Östra Glömsta	214	-5 153	-4 939	0	1 000	0	750	0	1 651
Kvarteret Paviljongen	1 000	-184	816	350	-10	0	0	0	0
Sjöängen 2 och Trångsundsvägen	21 748	-13 644	8 104	9 899	1 000	0	1 000	0	1 000
V ästra Länna 1	72 605	-52 063	20 542	19 700	5 000	10 000	5 000	0	3 200
Gulspår en	4 147	-5 924	-1 777	0	5 500	0	0	4 619	0
Norr om V istavägen (1:13 mfl)	776	-5 505	-4 729	-10	0	0	0	0	260
Brandstegen	1 741	-49 829	-48 089	-7 444	-16 542	0	-3 483	0	0
Klockarbacken 7	24	-1 620	-1 596	-36	-443	0	0	0	0
Styrmannen 31	7 613	0	7 613	0	0	0	0	0	0
Mjölner 13 trygghetsboende	18 457	-14 701	3 756	-50	-10 020	-50	-982	0	0
Hammartorp 1:1	6 479	-2 184	4 295	0	-2 674	0	0	0	0
V idja etapp 2	-334	-103 824	-104 158	0	-6 000	0	-33 000	0	-32 400
Embry ot 1	-77	-12 700	-12 777	0	0	0	0	0	0
Summa bostäder	578 441	-698 414	-119 973	32 386	-92 835	12 889	-13 083	4 619	32 528
<i>Skolor och förskolor</i>									
Öster om Ångsnässkolan, Hörningsnäs 1:1	2 614	-909	1 705	0	-1 075	0	0	0	0
Skola Rosenhill 1:12	11 877	-11 152	725	238	-9 302	239	0	0	0
Förskola Flemingsberg /Kåsta	2 511	-3 727	-1 216	0	0	0	0	0	0
Nytorps Mosse fsk (fd Mörtviksvägen)	15 448	0	15 448	0	0	0	0	0	0
Glömsta 2:60 (Enliden fks/sk)	16 558	-14 494	2 064	0	0	0	0	0	0
V istaberg 1:16	3 513	-4 973	-1 460	0	0	0	0	0	0
Summa skolor och förskolor	52 522	-35 256	17 266	238	-10 377	239	0	0	0
<i>Arbetsplatser</i>									
Flemingsberg	-988	-15 160	-16 147	0	0	0	0	0	0
Gladö industriområde	64 295	-17 627	46 668	0	0	0	0	0	0
Huddinge Golfbana	-31	2 783	2 752	0	0	0	0	0	0
SRV (Sofielund)	69 623	-775	68 848	0	0	0	0	0	0
Statol del av Kungens kurva 1:1	-806	-1 018	-1 824	0	0	0	0	0	0
Vinkeln 7	-5	-2 676	-2 680	0	-2 622	0	0	0	0
Medicinaren 5 (op lokaler HS)	-290	0	-290	0	5 030	0	0	0	0
Flemingsbergsdalen, dpl 1	16 342	15 082	31 424	10 242	9 500	0	0	6 100	0
Summa arbetsplatser	148 141	-19 390	128 751	10 242	11 908	0	0	6 100	0
<i>Övrigt</i>									
Äldreboende Bildhuggaren 1	-141	-4 200	-4 341	0	-2 100	-43	-2 100	0	0
Idrottshall V istaberg	4 912	-5 250	-338	-30	-5 000	0	0	0	0
Mötesplats Stuvsta, Ripan 6	466	0	466	0	0	0	0	0	0
Huddinge C allmänna anl	0	0	0	0	8 000	0	0	0	0
Storängen allmänna anl	0	-7 640	-7 640	0	-7 640	0	0	0	0
Bana/Väg Flemingsberg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa övrigt	5 237	-17 090	-11 853	-30	-6 740	-43	-2 100	0	0
Summa Genomförandeprojekt	784 340	-770 150	14 190	42 836	-98 044	13 085	-15 183	10 719	32 528
<i>Planeringsprojekt</i>									
Bostäder	265 821	-148 354	117 467	138 871	-69 466	105 769	-37 977	23 183	53 734
Allmänt ändamål - Skolor och förskolor	11 300	-16 103	-4 804	11 614	-4 496	-2 363	-3 272	1 500	-3 500
Allmänt ändamål - gator och vägar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Allmänt ändamål - övrigt	158 723	-56 811	101 912	2 012	-41 344	29 007	-35 024	40 191	53 608
Arbetsplatser	269 979	-144 752	125 227	-436	-38 868	34 584	-26 150	129 819	-63 824
Summa planeringsprojekt	705 823	-366 021	339 802	152 061	-154 174	166 996	-102 423	194 693	40 018
Övrigt	169 331	-43 633	125 698	15 103	9 090	29 919	12 797	-5 412	150
Summa samhällsbyggnad	1 659 494	-1 179 804	479 690	210 000	-243 128	210 000	-104 809	200 000	72 696

Investeringsplan 2017-2020

Tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Lokalplaner				
Förskolenämnd	1 400	2 350	3 500	8 350
Grundskolenämnd	18 000	18 000	18 000	31 500
Gymnasienämnd	0	0	15 000	0
Socialnämnd	500	600	500	500
Äldreomsorgsnämnd	2 150	0	9 000	0
Kultur- och fritidsnämnd	16 900	1 700	0	0
Summa lokalplaner	38 950	22 650	46 000	40 350
Övrigt				
Kommunstyrelse (IT)	23 363	29 900	22 350	17 650
Förskolenämnd	3 900	3 800	3 100	3 500
Grundskolenämnd	15 500	15 400	14 900	15 000
Gymnasienämnd	5 700	5 700	5 700	5 700
Socialnämnd	6 090	2 900	2 900	2 900
Äldreomsorgsnämnd	27 370	7 800	5 800	5 800
Kultur- och fritidsnämnd	0	700	700	700
Natur- och byggnadsnämnd	41 300	45 000	45 000	45 000
Natur- och byggnadsnämnd beläggningsarbeten	50 000	50 000	20 000	20 000
Tillsynsnämnd	1 400	5 000	0	0
Summa övrigt	174 623	166 200	120 450	116 250
Total (exkl. samhällsbyggnadsprojekt)	213 573	188 850	166 450	156 600
Samhällsbyggnadsprojekt				
Genomförandeprojekt	157 200	98 000	15 200	-32 500
Planeringsprojekt	85 700	154 200	102 400	-40 000
Övrigt	-17 000	-9 100	-12 800	-150
Investeringsprojekt inkl. vattenvård	209 100	200 000	200 000	200 000
Summa samhällsbyggnadsprojekt	435 000	443 100	304 800	127 350
Totalt investeringar kommunen	648 573	631 950	471 250	283 950